

Johann David Starck

- **Johann David Edler von Starck** se narodil **1. května 1770 v Kraslicích** na Sokolovsku v rodině vinopalníka a tkalce. Jeho otec byl Josef Karl Starck a matka Maria Rosina-Rosalía/Riedl/Ridlin byla druhou ženou Josefa Karl Starcka.
- Kolem roku 1793 si David Starck pronajal mosaznou huť ve **Stříbrné**, kde zahájil výrobu olea (dýmavé kyseliny sírové) určené k bělení látek a krajek. Současně založil první přádelnu bavlny v **Tisové u Kraslic**, která zaměstnávala až 800 dělníků, avšak ještě téhož roku přešel plně na výrobu olea a začal budovat rozsáhlé chemické impérium se závody zejména na Sokolovsku a severním Plzeňsku. Přitom nezanedbával sociální péči o zaměstnance – budoval **dělnické kolonie** a podporoval vznik **dělnických družstev**.
- Na Plzeňsku zahájil podnikání již roku 1802 otevřením minerálního závodu v **Hromnicích** a postupně rozšiřoval aktivity do okolí **Žichlic, Vražného, Litého, Manětína a Čivic nad Liblínem**. Roku 1804 začal využívat hnědé uhlí ze svého dolu ve **Svatavě** u Sokolova, u něhož vznikla osada **Davidov** s hnědouhelným dolem a oleovou hutí. Další výrobu rozvíjel v továrně v **Dolní Lipnici** (1815) a v největší chemické továrně v **Božkově** (1823). Významným centrem firmy se stala také chemička ve **Starém Sedle**, kde měla společnost sídlo.
- Další zpracování vitriolového kamínku probíhalo v lučebních dílnách na **Břasech** a v **Kaznějově**, přičemž suroviny získával z **dolů u Třemošné a z hlubinného dolu Kristiánov** (1830). Vedle toho provozoval důl na vitriolovou břidlici v **Litém u Manětína** a výrobu kamence v **Mírové u Chodova**. Roku 1840 založil **kamencárnu v Habartově** u Sokolova, která se stala největším podnikem svého druhu v Čechách.
- Od roku 1822 vlastnil kamenouhelný důl v **Kaznějově** na Plzeňsku a roku 1830 přikoupil také hnědouhelný důl v **Dolním Rychnově**, kde postupně instaloval čtyři parní kotle. Veden křesťanskou vírou začal roku 1830 stavět dělnické byty ve **Svatavě**. Další dělnické domy vznikly také v **Dolním Rychnově a Královském Poříčí**. Ve 30. letech 19. století zároveň dále rozšiřoval své podnikání na Plzeňsku, kde působil v hornictví, výrobě olea i barviv. Později na tuto průmyslovou tradici navázala keramička v Břasech (1926). Roku 1837 se úspěšný podnikatel dočkal i významného osobního ocenění, když ho císař povýšil do šlechtického stavu s dědičným přídomkem **Edler von Starck**. Vedení firmy však tehdy již opouštěl a jeho místo zaujal syn Johann Anton. Zemřel **10. listopadu 1841 v Praze**. Na nejúspěšnějšího podnikatele Sokolovska upomínají dva obrazy v Krajském muzeu v Sokolově. Pohřben je v rodinné hrobce ve Starém Sedle.

- Nový šéf pokračoval v rozvoji podniku. Za jeho působení společnost „**Joh. Dav. Starck**“ mohutně expandovala, takže roku 1855 zaměstnávala již více než **čtyři tisíce lidí**. Na výstavě v Paříži 1867 získala velkou stříbrnou medaili za důlní produkty a ve Vídni 1873 ji dokonce reprezentoval samostatný pavilon.
- **Johann Anton Starck** byl členem plzeňské Obchodní a živnostenské komory, **českého zemského sněmu** a v letech 1861 až 1867 i **poslancem rakouské Říšské rady**. Stejně jako otec pečoval o dělníky, pro které roku 1844 otevřel několik **bratrských pokladen** a roku 1876 také **penzijní fond**. Kromě toho založil **tovární školy ve Vranovicích, Dolní Lipnici, Starém Sedle i Dolním Rychnově** a podporoval **stavbu německé reálky ve Stříbře**.
- Johann Anton Starck zemřel roku 1883 bezdětný, firma se proto na základě jeho závěti změnila na akciovou společnost **Montan- und Industrialwerke - vormals Joh. Dav. Starck** (Dolové a průmyslové závody, dříve Joh. Dav. Starck). Nezávislost si ale udržela jen krátce. Všechny akcie totiž ještě do konce 19. století skupil pražský bankéř Julius Petschek.
- Dolové a průmyslové závody byly až do konce druhé světové války součástí jeho impéria a po znárodnění roku 1946 se staly základem **Falknovských hnědouhelných dolů**. Firma se později přejmenovala na **Hnědouhelné doly a briketárny Sokolov** (HDB) a spadalo pod ní šestnáct národních podniků. Poslední změna přišla roku 1994, kdy Fond národního majetku založil společnost **Sokolovská uhelná**. O deset let později byla zprivatizována.

Jan David Starck a spol. dolové a průmyslové závody Dolní Rychnov

- Firma Starck vznikla na přelomu 18. a 19. století. Jejím zakladatelem byl Jan David Starck (1770-1841), syn kraslického obchodníka vínem Josefa Karla Starcka, s nímž založil později jeden z největších kraslických textilních závodů.
- Už v mládí se seznámil se saskou metodou **bělení krajek a mušelínu kyselinou sírovou**. K tomu účelu si v roce 1792 koupil od Nosticů už dávno zastavenou kraslickou **měďárnu ve Stříbrné**, kde dal v letech 1792-1800 postavit první rakouskou velkou **huť na výrobu dýmavé (české) kyseliny sírové (oleum)**. Surovinu (břidlice, vyskytující se většinou na výchozech uhelných slojí, z nichž se dobývaly kyzy a pyrity) mu dodával nejdříve starý minerální závod ve **Starém Sedle** na Sokolovsku a od roku 1802 i minerální závod v **Hromnicích** na Plzeňsku, založený rovněž už v 18. století.
- Hromnický závod si Starck koupil už v roce 1802, kdežto starosedelský si Starck koupil až v roce 1815. Když pro rychle rostoucí velkovýrobu kyseliny sírové už nestačily suroviny ani ze Starého Sedla i Hromnic dohromady, začal Starck kupovat další minerální závody a budovat další hutě na Sokolovsku i Plzeňsku. Stále stoupající ceny lesního dříví a dřevěného uhlí, jeho pomalý přísun a malá výhřevnost vedly Starcka brzy k tomu, že začal ve svých závodech používat i k topu **sokolovského uhlí hnědého a plzeňského černého**, jak to už předtím dělaly některé minerální závody, které musely uhlí dolovat pro minerály v něm se nacházející. Poněvadž vznikala o uhlí jako palivo zájem i mimo vlastní Starckovy závody, začal s ním obchodovat.
- Spojením velkovýroby kyseliny sírové a jiných chemických látek (produktů) s dolováním uhlí a obchodem s ním vznikly v první polovině 19. století Starckovy podniky na Sokolovsku a Plzeňsku, které byly dlouho prvním a nejvýznamnějším podnikem v západních Čechách a patřily **mezi nejdůležitější podniky v naší vlasti vůbec**.

- Jejich vedení převzal fakticky už v roce 1832 a zvláštní smlouvou v roce 1838 syn zakladatelův Jan Antonín Starck (1808-1883), který stál v jejich čele vlastně až do své smrti. V roce 1873 však byl podnik přeměněn na **akciovou společnost**, leč jejími hlavními majiteli zůstávali i nadále fakticky hlavně členové Starckovy rodiny a jejich příbuzní a přátelé. Tato společnost převzala i část jejich majetku a podniků, které nepatřily přímo k vlastním Starckovým uhelným a chemickým závodům (jako např. statek staršího zakladatelova syna Josefa Karla Starcka v Lubci, četné uhelné důlní míry, hutě, kutiska, pozemky atd.). Po smrti zakladatelova syna Jana Antonína Starcka byl veškerý majetek rodiny Starcků, jejich příbuzných a přátel i jiných členů Starckovy akciové společnosti převeden na novou, tentokrát skutečnou otevřenou akciovou společnost **Dolové a průmyslové závody, dříve Jan David Starck, v Dolním Rychnově u Sokolova** (*Montan- und Industrie-Werke Aktiengesellschaft, vormals Joh. David Starck, in Unterreichenau bei Falkenau*).
- Tato nová společnost, založená dne 28. 3. 1884, však měla už zcela jiný právně-organizační i ekonomicko-technický ráz a brzy ztratila i majetkové spojení se Starckovým rodem (od roku 1900 v ní získali převahu **Petschkové**). Proto tvoří také její písemnosti ostatní archiválie jiný a samostatný fond.
- Přes společný původ, majetkové spojení a společné ústřední orgány a vedení se vyvíjely Starckovy podniky na Sokolovsku a Plzeňsku dosti odlišně. Proto i v tomto přehledu o nich samostatně promluvíme.
- **Na Sokolovsku** si Starck v letech 1804 a 1807 koupil **od Dörflerova těžářstva z Krajkové a svatavského poštmistra Adama Wartuse a spol.** řadu důlních měř, menší hnědouhelné doly a minerální závod ve **Svatavě** a sousední **Čisté** (dnes rovněž m. o. Svatava) založené na přelomu 18. a 19. století a po roce 1807 zde také zřídil velkou **huť na kyselinu sírovou**. Kolem Starckových dolů a hutí ve Svatavě začala brzy vznikat velká hornická a průmyslová osada, která dostala po svém zakladateli jméno **Davidov**. V roce 1836 byly zdejší hutě rozšířeny o **výrobu sirného květu**, 1848 se zde začal vyrábět i **fosfor** a 1851 byly zdejší hutě přeměněny na velkou továrnu na **kyselinu sírovou** (už jistě nedýmavou, „anglickou“) a jiné chemické produkty (zejm. od roku 1853 **kyselina solná**), a od roku 1857 zde byla založena i menší **sklárna**. Zdejší uhelné doly, z nichž časem nabyl největšího významu (až do otevření velké hlubiny **Anežka** v 80. letech hlubina **Josef I.**), však dlouho sloužily pouze vlastním potřebám Starckových sokolovských dolů a závodů. Jejich rychlý rozvoj umožnilo až vybudování železničního spojení v 70. letech.

- V roce 1815 si Starck koupil i **dva minerální závody v Horní a Dolní Lipnici**, jejichž už byl dlouho spolumasitelem. Rozšířil a zdokonalil zdejší **výrobu kamence a těžbu kyzu a pyritů**. Spolu s těmito závody zde získal i menší doly na uhlí na **důlním poli sv. Jana Nepomuckého**. V témže roce získal i **minerální závod Svaté Trojice ve Starém Sedle**, s jehož správcem (majitelem bylo město Locket) F. Miessalem už po léta spolupracoval. Zdokonalil zdejší výrobu kamence a později zřídil i zde větší **chemický závod na kyselinu sírovou, skalice, barvířské hlínky** (např. caput mortuum) aj. Na odvodnění zdejších uhelných a kyzových dolů dal hned po roce 1815 vybudovat první starckovskou důlní štolu a v roce 1828 **první vodotěžný parní stroj** v Cechách (stroj postavený v roce 1813 v Otvicích na Chomutovsku byl tak malý, slabý a primitivní, že si vlastně ani nezasloužil toto jméno). V roce 1818 se sem J. D. Starck natrvalo z Kraslic přestěhoval a po své smrti zde byl pohřben. V souvislosti se vznikem **výroby kyseliny sírové ve Starém Sedle** byla její výroba ve Stříbrné zastavena.
- V letech 1833 a 1835 Starckové koupili menší **doly a míry v Dolním Rychnově**. Uhelné dolování zde začalo v roce 1813, kdy zdejší rolníci objevili při hloubení studně několikametrovou uhelnou sloj a založili místní těžárstvo. Uhlí se zde dobývalo jen velmi primitivním způsobem – metodami z nakloněných slojí nebo malými šachticemi v okolí dnešní sklárny a elektrárny a později i na jiných místech v okolí obce. K odvodňování těchto dolů sloužilo pouze vodní kolo a mělké těsně pod povrchem ležící sloje se rychle vyčerpávaly a neodborně používané šachty brzo pustly. Vzhledem k tomu, že tyto doly neměly takřka žádný vzdálenější odbyt pro své uhlí, vyčerpaly se i rychle skromné finanční prostředky rychnovských těžářů. Starckové brzo zjistili ohromné bohatství, uložené v zemi v okolí této obce a zejména znamenitou kvalitu uhlí (zejm. sloj Anežka a její nejlepší partie „boghead“ podle podobného uhlí v Anglii) a proto věnovali zdejším dolům největší péči a nešetřili na nákladech na ně. Hned v roce 1835 zde založili **závod na výrobu a využití sazí** (na různá mazadla a barviva) ze zdejšího uhlí a mouru. K odvodnění zdejších dolů, otevřených v prostoru lomů Antonín a Silvestr i v okolí starších rychnovských dolů ve 30.-40. letech (a ovšem i později), dali Starckové v letech 1834-1840 vybudovat baterii **čtyř parních čerpadel** o úhrnné síle 214 HP a později ještě řadu dalších. Když ani to nestačilo, dali v roce 1844 vyhloubit skoro 2 km dlouhou druhou **odvodňovací štolu Antonín**, spojující rychnovské doly s Ohří u Těšovic (ústí do ní nedaleko dn. chemických závodů).

- V roce 1843 si zde Starckové dali postavit **empírový zámeček**, kam se v roce 1853 přestěhovalo ze Starého Sedla i **ředitelství** všech jejich podnikání a **dolnorychnovská sklárna**, které byly největším závodem na výrobu plochého skla v naší vlasti. Dolnorychnovské uhelné doly Starckové zvětšili i po technické stránce: na dobývání výše uložené antonínské sloje dali vyhloubit několik větších povrchových dolů, z nichž největší se odedávna jmenoval **Antonín**, a na těžbu hlouběji uložené anežské sloje později i hlubinné doly jako (starou) **Anežku, Antonína, Františka** (Franciscus) aj. V šedesátých letech (1866 a 1869) dali na zdejších dolech nainstalovat první menší **parní stroje těžní**.
- Starckovy doly **na Chodovsku** vznikly, když Starckové v roce 1838 koupili minerální závod v **Mírové** (dř. Münchhof, Mnichov), založený v roce 1778. Tento závod vyráběl hlavně kamenec a byly s ním spojeny i menší uhelné doly. Málo rentabilní kamencový závod byl už v roce 1869 zastaven, ale doly byly naopak v letech 1867-1869 rozšířeny, prohloubeny a spojeny v roce 1872 železniční vlečkou s Chodovem. Na hlavní těžné šachtě zdejší hlubiny byly nainstalovány i dva parní stroje, velké čerpadlo a menší těžní stroj (vrátek). Chodovské doly zásobovaly uhlím hlavně okolní velké porcelánky.
- **Na Habartovsku** koupili Starckové v roce 1840 minerální závod sv. Petra a Pavla v **Habartově** a dva další minerální závody v **Rovince** (dř. Boden, m. o. Litov) a **Užlabí** (dř. Kahr, m. o. Habartov). Habartovský závod sv. Petra a Pavla dal Antonín Starck vybudovat v letech 1841-1842 na největší závod na výrobu kamence na Sokolovsku (v roce 1873 zde vyrobili asi 1000 tun této suroviny, důležité hlavně pro koželužny). Právě této továrně musel v roce 1869 ustoupit minerální závod v Mírové.
- S habartovským závodem, založeným v roce 1830, souvisely i malé uhelné doly, které však vždy sloužily jen místní potřebě. V roce 1840 si J. A. Starck koupil i doly na speciální hlíny u **Skalné** (dř. Wildstein) na Chebsku na výrobu kameninových lahví na kyselinu sírovou.
- Uhlí ze Starckových sokolovských dolů sloužilo zpočátku hlavně jen jeho vlastním i některým cizím hutím, minerálním a chemickým závodům. Od roku 1810 se však o ně začaly zajímat i porcelánky, kameniny, které potřebovaly pro své pece vysoce výhřevné palivo (chodovská kameninová Miesslova, roku 1817 Haidingerova porcelánka v Lokti a později i závody ve Staré Roli, Dalovicích, Březové, Rybářích aj.). Od 30. let prodával Starck uhlí i jiným průmyslovým závodům, zejména kraslickým, kynšperckým, svatavským aj. textilkám.

- Časem také začaly používat uhlí parní stroje na jeho cizích dolech (nejprve čerpadla, potom vrátky a těžní stroje). Od začátku sloužilo sokolovské uhlí jako výlučné palivo na nových průmyslových sklárnách (Starckovy v **Rychnově** a **Davidově**, cizí na **Staré Ovčárně** u Dolního Rychnova a v **Leopoldových Hamrech** u Krajkové). Staré sklářské hutě na dříví většinou už do poloviny 19. století zanikly za všeobecného zdražení této suroviny. Naproti tomu byla zásluha sokolovského uhlí, že se právě v Rychnově konaly první pokusy s tavným sklem a plynovými generátory. Je zajímavé, že dnešní hlavní odběratel uhlí, železářství a těžký strojírenský průmysl, představovaný zde hlavně rotavskými železárnami, začal používat uhlí teprve po roce 1860, kdy se zde začaly budovat první moderní vysoké pece a parní válcovny. Daleko dříve už začaly uhlí používat čténé cihelny, pivovary a palírny kořalky.
- Na Starckových dolech sokolovských a závodech pracovalo kolem roku 1820 osazenstvo ve výši pouhých 60-80 lidí, v 50. letech už několik set a kolem roku 1880 už kolem tisícovky. Jejich úhrnná těžba činila kolem roku 1840 asi 15 000, 1856 – 89 600 a 1875 už 148 204 tun. Jejich podíl na celorevírní těžbě činil v roce 1858 asi 3 %, 1869 už skoro 50 %, ale v 70. a 80. letech se zase (v důsledku vzniku řady jiných větších podniků na Sokolovsku) snížil na pouhých 30 %. Vždy však zůstaly největším podnikem uhelného průmyslu v revíru.
- **Na Plzeňsku** byly po roce 1807 vybudovány další hutě na kyselinu sírovou i při minerálních závodech v Hromnicích a Břasech (1826). Poněvadž i **Hromnice** přešly na uhelné palivo, přikoupil k nim Starck už po roce 1809 důlní míry v okolí **Kaznějova, Třemošné, Hromnic a Břas**, kde byly v letech 1817-1819 otevřeny jeho první plzeňské doly uhelné. Ředitelství plzeňských závodů Starckovy firmy bylo asi do 60. let v Hromnicích, potom v Kaznějově. K využití velkého uhelného bohatství v okolí Kaznějova zde Starck po roce 1826 založil velkou huť na výrobu kyseliny sírové a hnědírenský závod, kde se vyráběly kameninové láhve na kyselinu (jako ve Skalné na Chebsku). Spolu s Břasou, odkud se sem později část výroby přenesla, začali vedle toho i v Kaznějově vyrábět i kyselinu solnou, dusičnou, Glauberovu sůl, barviva skalice a jiné chemikálie. Až v polovině 19. století se zde (jako ve Svatavě) začala ve velkém vyrábět „anglická“ kyselina sírová a později i superfosfáty a mnoho jiných potřeb pro průmysl a zemědělství. Tyto hutě a továrny se pak staly základem dodnes existujících významných kaznějovských závodů, s nimiž byly posléze spojeny všechny Starckovy podniky na Plzeňsku.

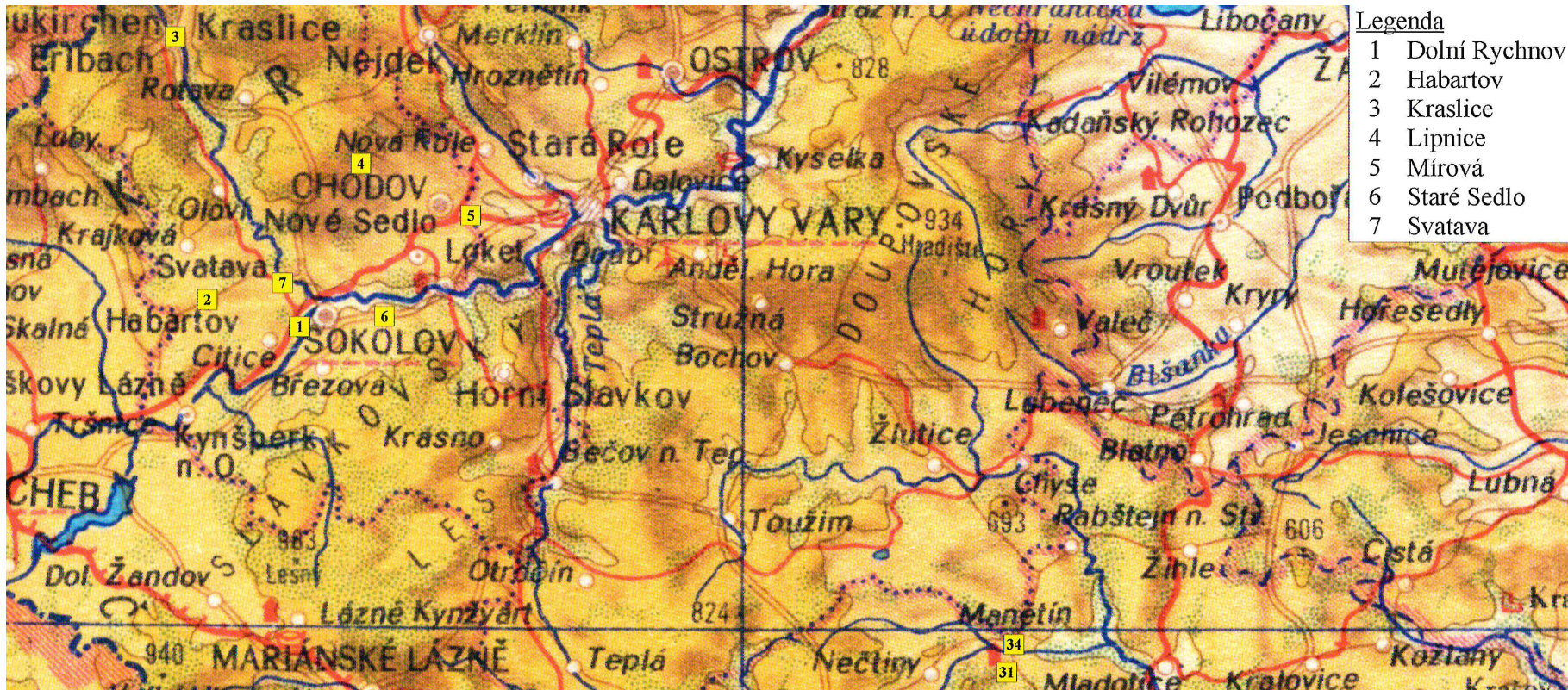
- Ve 30. a 40. letech byly Starckovy plzeňské doly a závody doplněny a rozšířeny přikoupením, nájmem a založením nových dolů a hutí ve **Vranovicích, Kamenci, Kříších, Třemošné, Jalovčinách** a na mnoha jiných místech. V 50. letech k tomu přibývají nové závody v **Litíři u Manětína, Býkově u Hromnic, Přivěticích** aj. a dále dva sklárny v **Třemošné a Břasech**. Rozmach starckovských plzeňských dolů vrcholil v 60. letech a v prvních letech po roce 1870. Umožnilo to zejména železniční spojení s Plzní, Berounem a Prahou, které dalo zdejšímu dolování dobré vyhlídky na odbyt i rychlé spojení jednotlivých závodů mezi sebou. Budují se velké hlubinné doly s dobrým technickým vybavením a silnými parními stroji těžními, z nichž nejvýznamnější byly **Ignác** (1866 – hloubka 121 m), **Anežka** (1867-1871) a **Antonín** (1869-1871) v okolí Třemošné a **David** (1871-1872 – 123 m) u Kaznějova, jeden z největších dolů na Plzeňsku vůbec. Tomu odpovídala i vzestupná tendence jejich těžby (1865 – 69 469, 1873 – 88 243, 1877 – 146 600 a 1880 – 172 936,7 tun). Potom však je začínají rychle dohánět a brzo dokonce překonávat doly nýřanské, budované ve velkém rozsahu od 70. let.
- Starckovy plzeňské doly nacházely zpočátku svůj odbyt (právě tak jako sokolovské) hlavně v zásobování jeho vlastních chemických minerálních závodů.
- Později však se o uhlí začíná zajímat i ostatní se rodící průmysl na Plzeňsku. Začíná to cukrovary, pivovary, pálenkami a cihelnami, brzo však přicházejí i železárny v brdské oblasti (Hořovice, Nižbor, Dobříš, Zbiroh) už ve 30. a 40. letech a posléze od vybudování železnice v 60. letech i oblast kolem Berouna (Králov Dvůr), Plzně (Škodovka, Plzeňské pivovary) a Prahy. Hlavním dodavatelem uhlí těchto velkých průmyslových oblastí se však brzy stávají místo starckovských dolů nýřanské a kladenské. Budoucnost starckovského uhelného dolování nepatřila Plzeňsku, nýbrž Sokolovsku.

Johann David Edler von Starck

*a jeho podíl na rozvoji hornictví a průmyslu
v západních a severozápadních Čechách
koncem 18. a v 19. století*

Jaroslav Jiskra

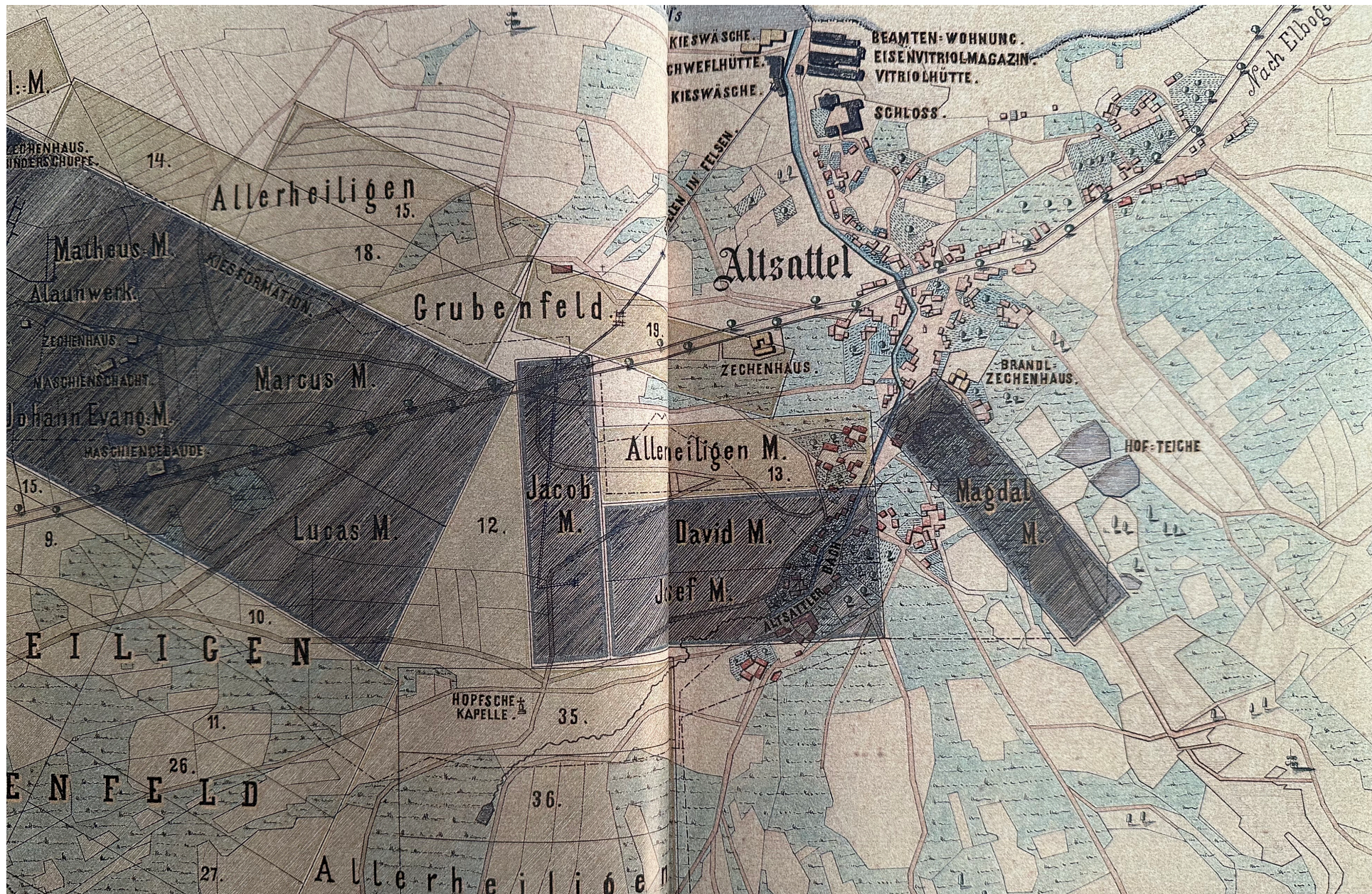

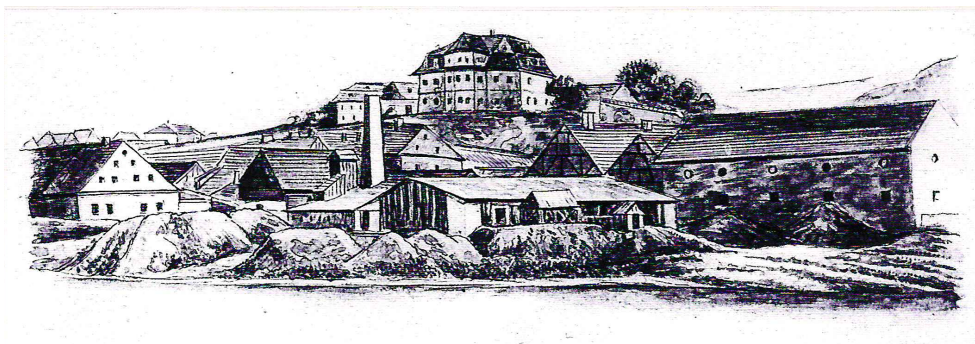
- Legenda**
- 1 Dolní Rychnov
 - 2 Habartov
 - 3 Kraslice
 - 4 Lipnice
 - 5 Mírová
 - 6 Staré Sedlo
 - 7 Svatava

- Legenda**
8 Břasy	22 Kaznějov	36 Obora
9 Březina	23 Kočín	37 Plasy
10 Břísko	24 Kokořov	38 Přivětice
11 Čivice	25 Kostelec	39 Robčice
12 Darová	26 Kozojedy	40 Stupno
13 Dražeň	27 Kříše	41 Svinná
14 Horní Bříza	28 Ledce	42 Tatiná
15 Horní Hradiště	29 Lednice	43 Trnová
16 Hromnice	30 Libín	44 Třemošná
17 Chomle	31 Lipí	45 Vejvanov
18 Chotíná	32 Lité	46 Vranovice
19 Chrást	33 Lomany	47 Vrážné
20 Kaceřov	34 Manětín	48 Všenice
21 Kameneč	35 Nevřeň	49 Žilov

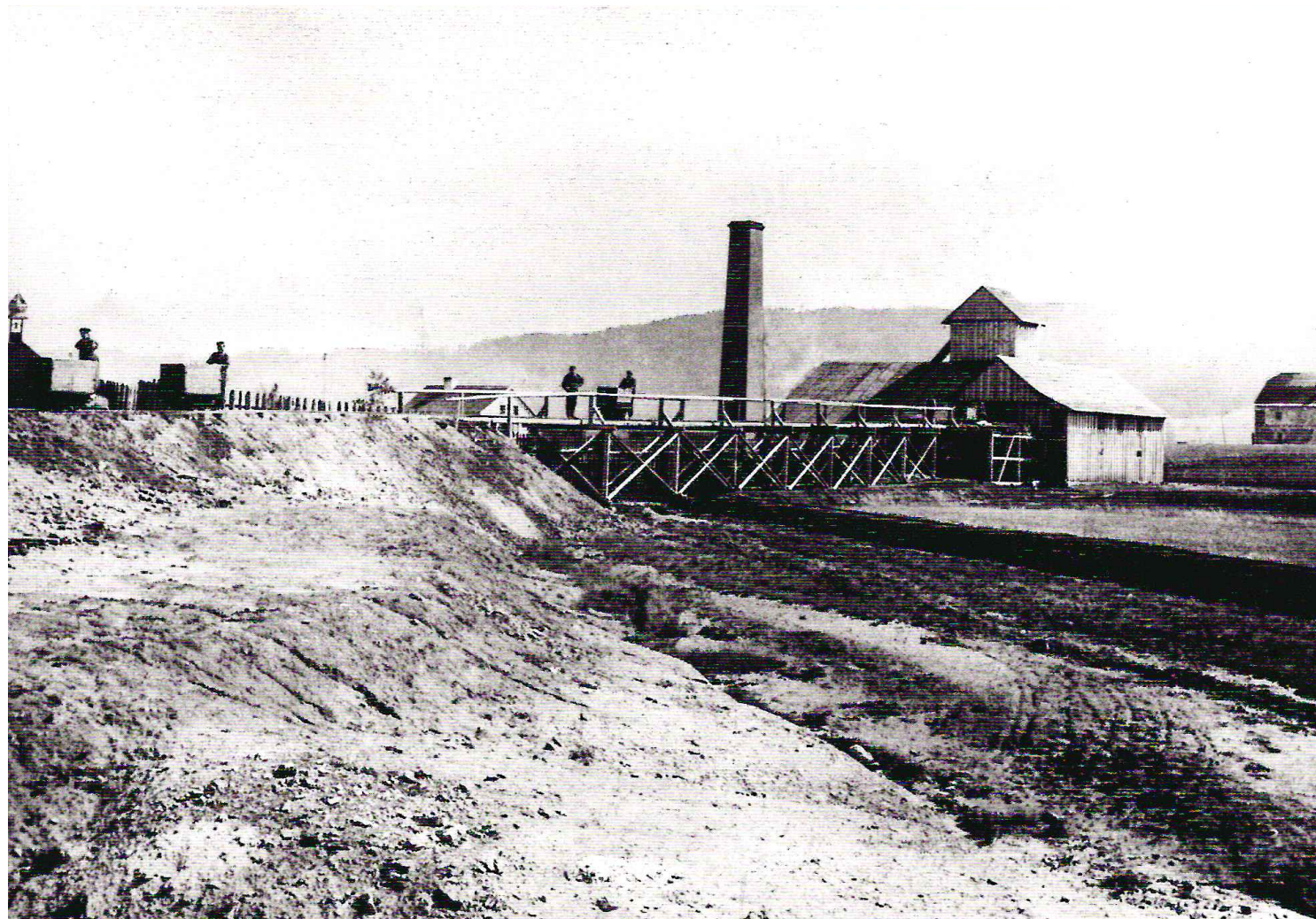

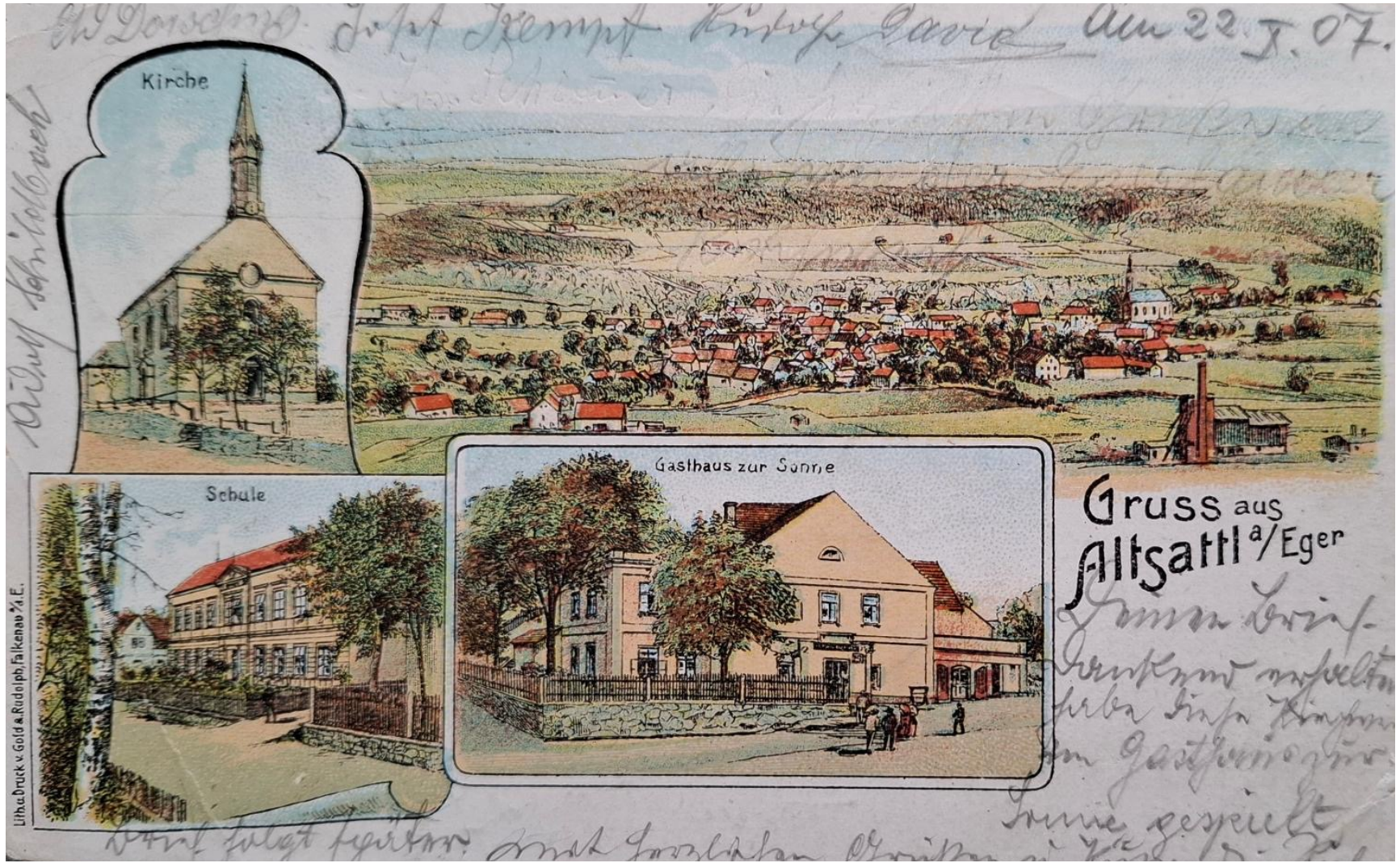
Dolní minerální závod ve Starém Sedle
Nahoře zámeček, ředitelství Starckových závodů na Sokolovsku

Horní minerální závod ve Starém Sedle

Důl Věch Svatých ve Starém Sedle

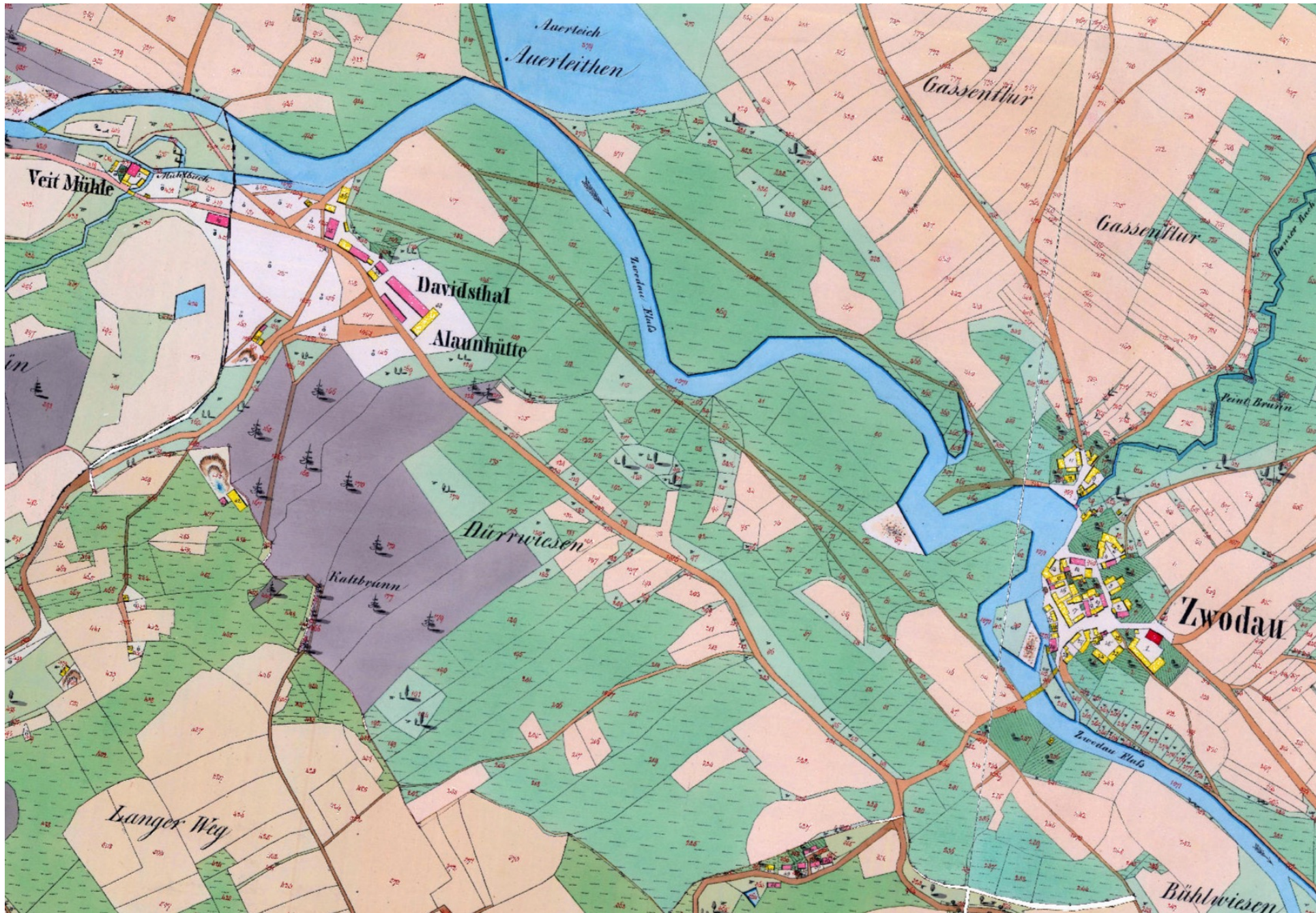

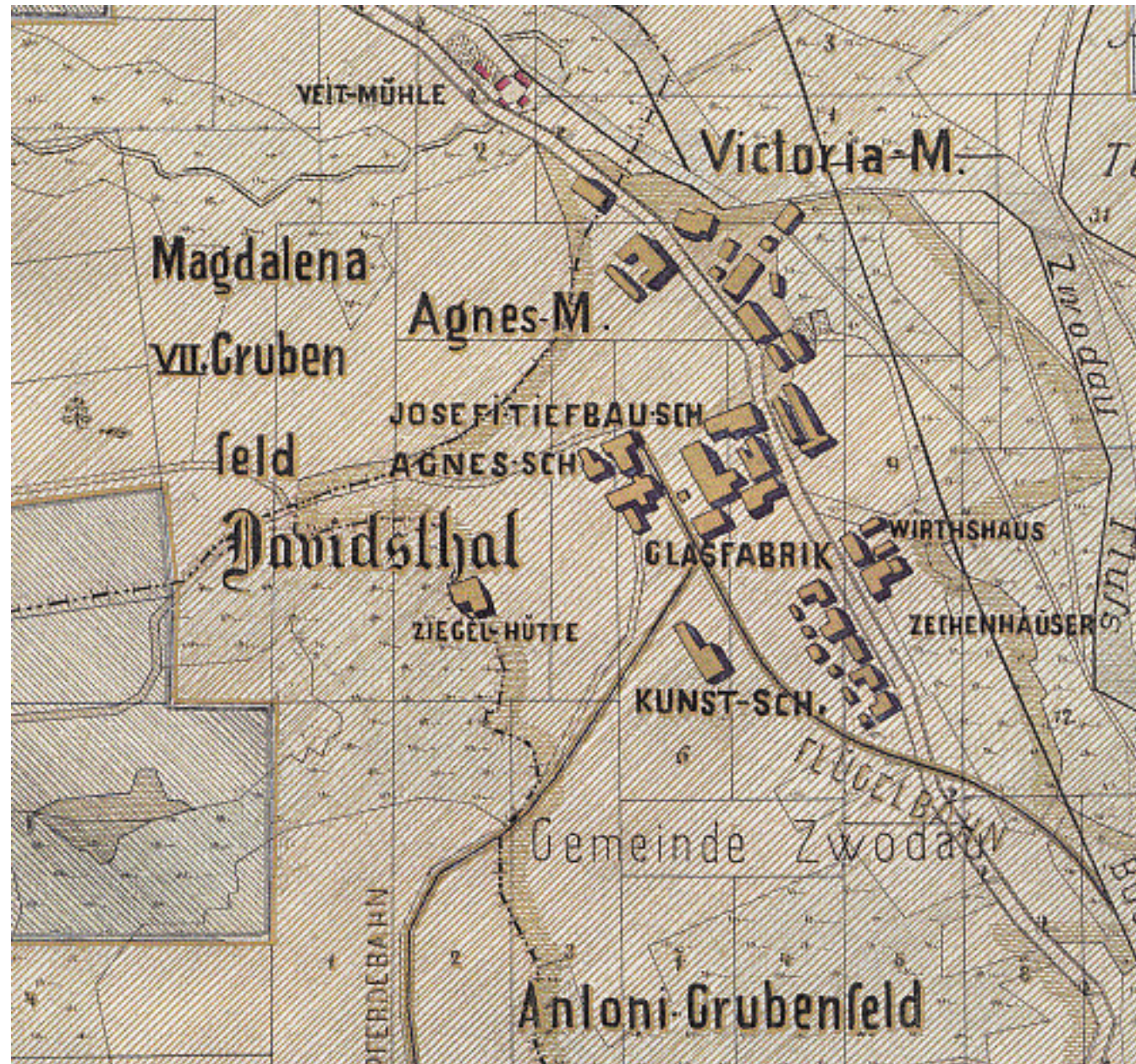

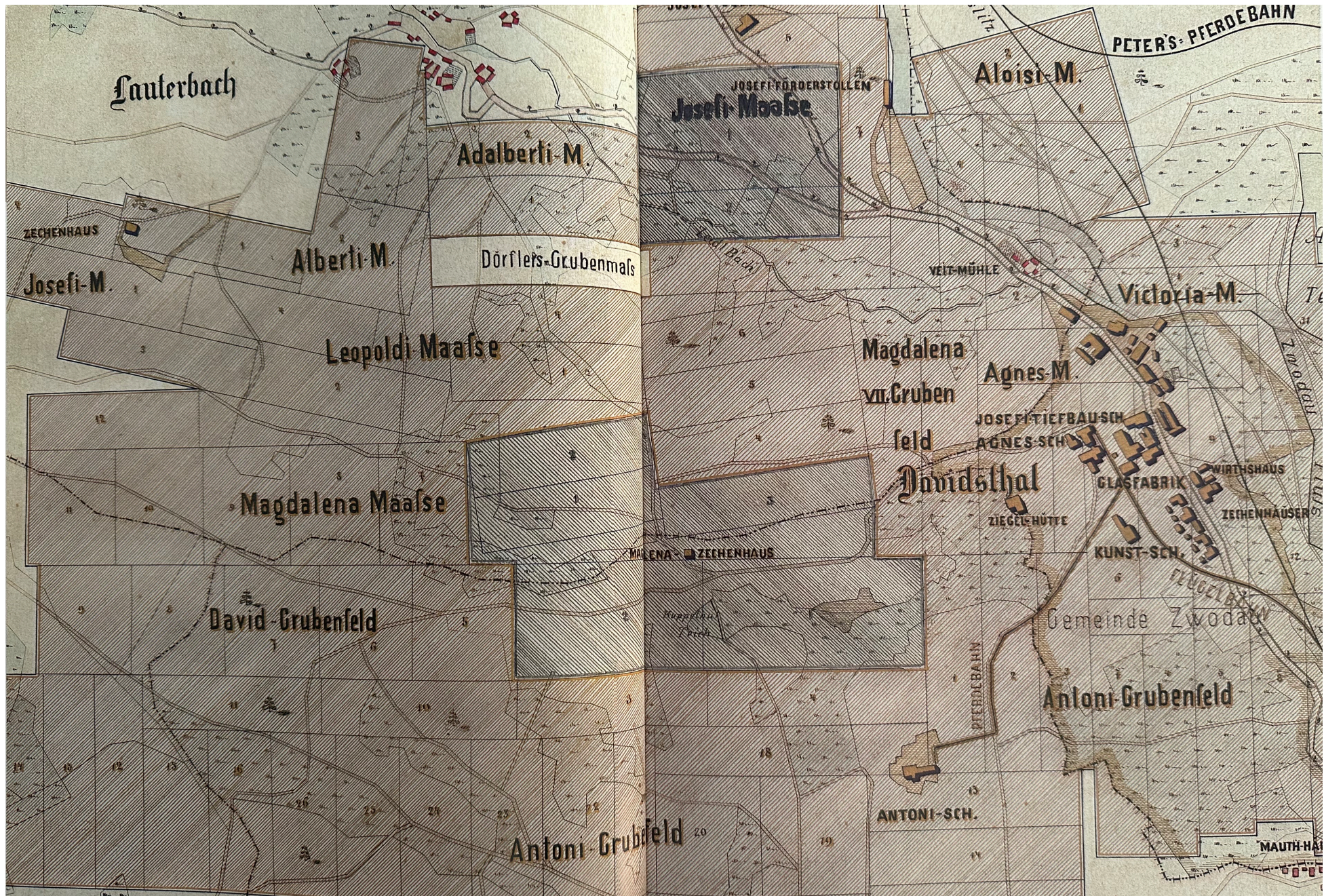
Ředitelství Starckových závodů
ve Starém Sedle, dnes obecní úřad

Staré Sedlo, ruiny minerálního závodu

Davidov

Minerální závod v Davidově

Štola Josef na pravém břehu řeky Svatavy

Sklárna v Davidově

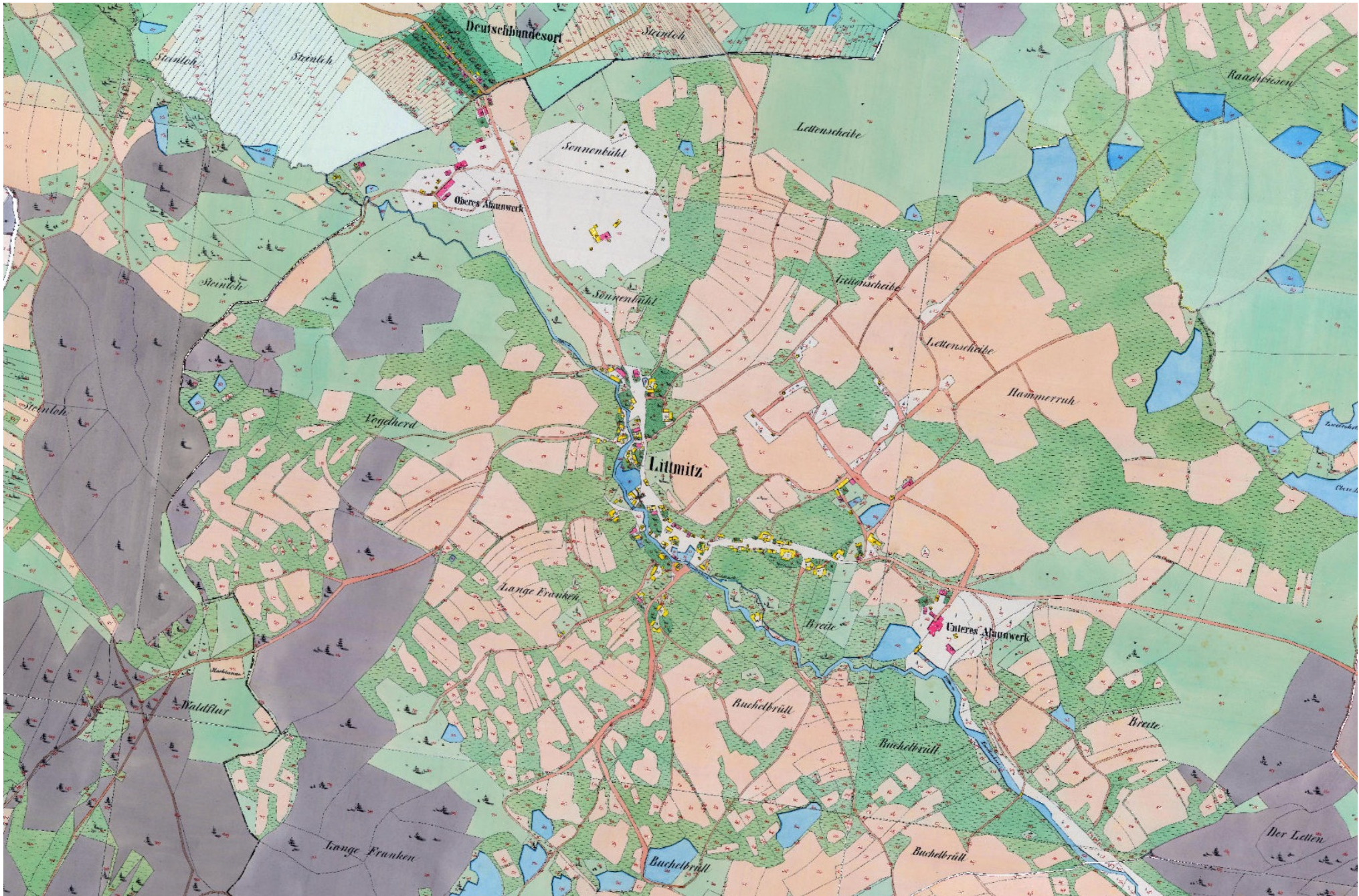
Důl Antonín v Davidově

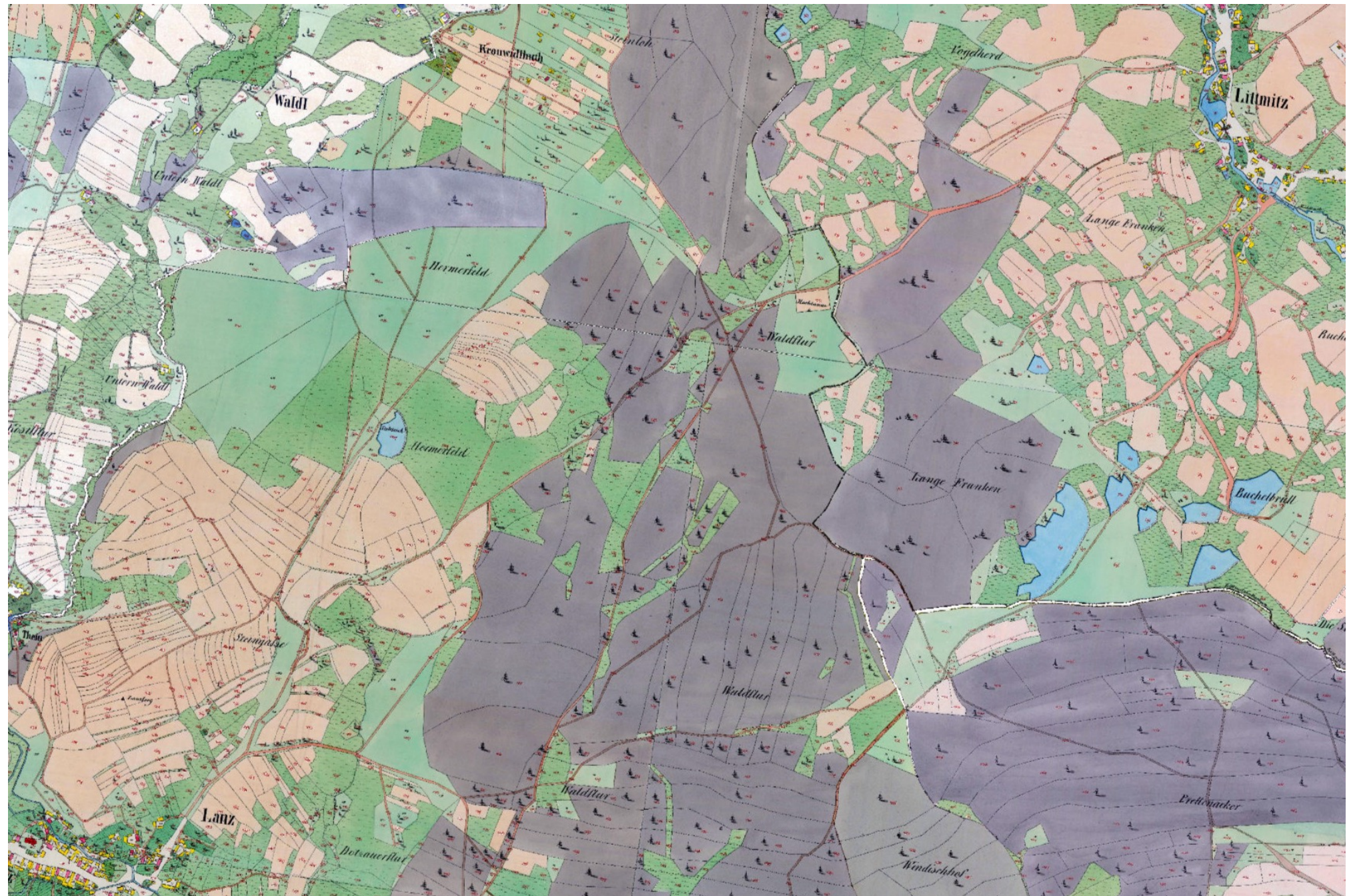

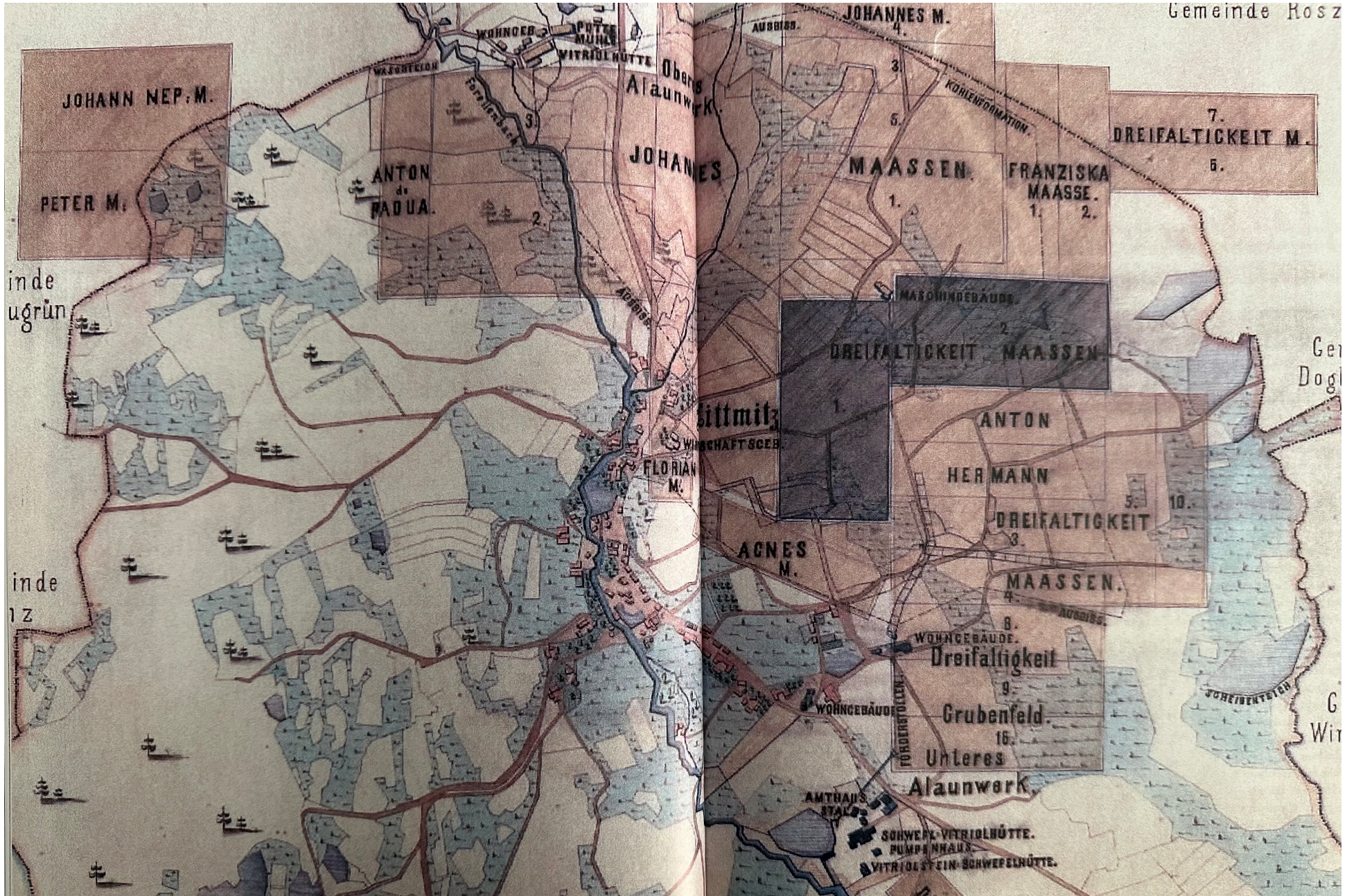
Důlní cechovna v Davidově

Důl Anežka v Davidově

Minerální závod Svatého Jana z Nepomuku v Lipnici

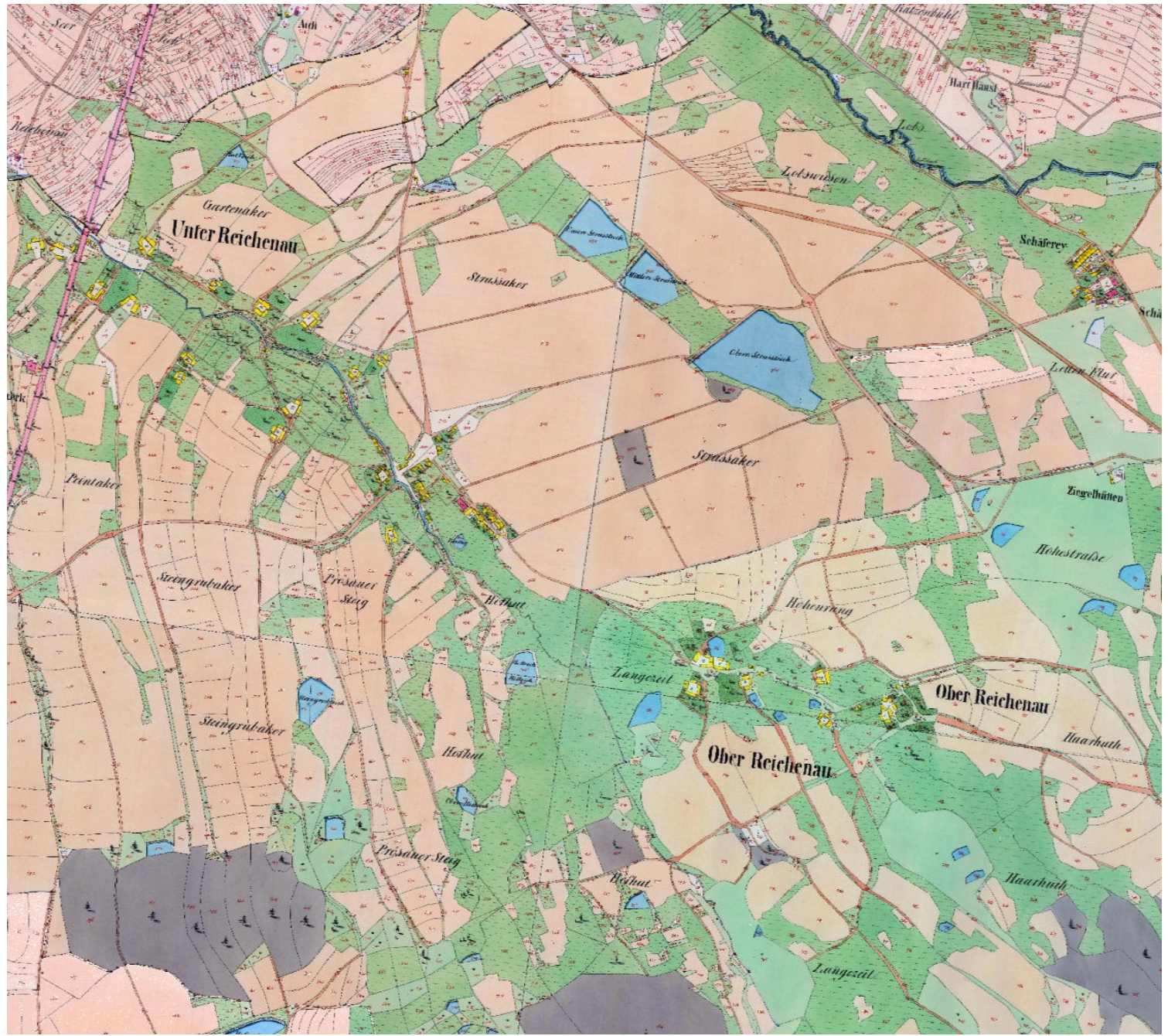

Minerální závod Svaté Trojice v Lipnici

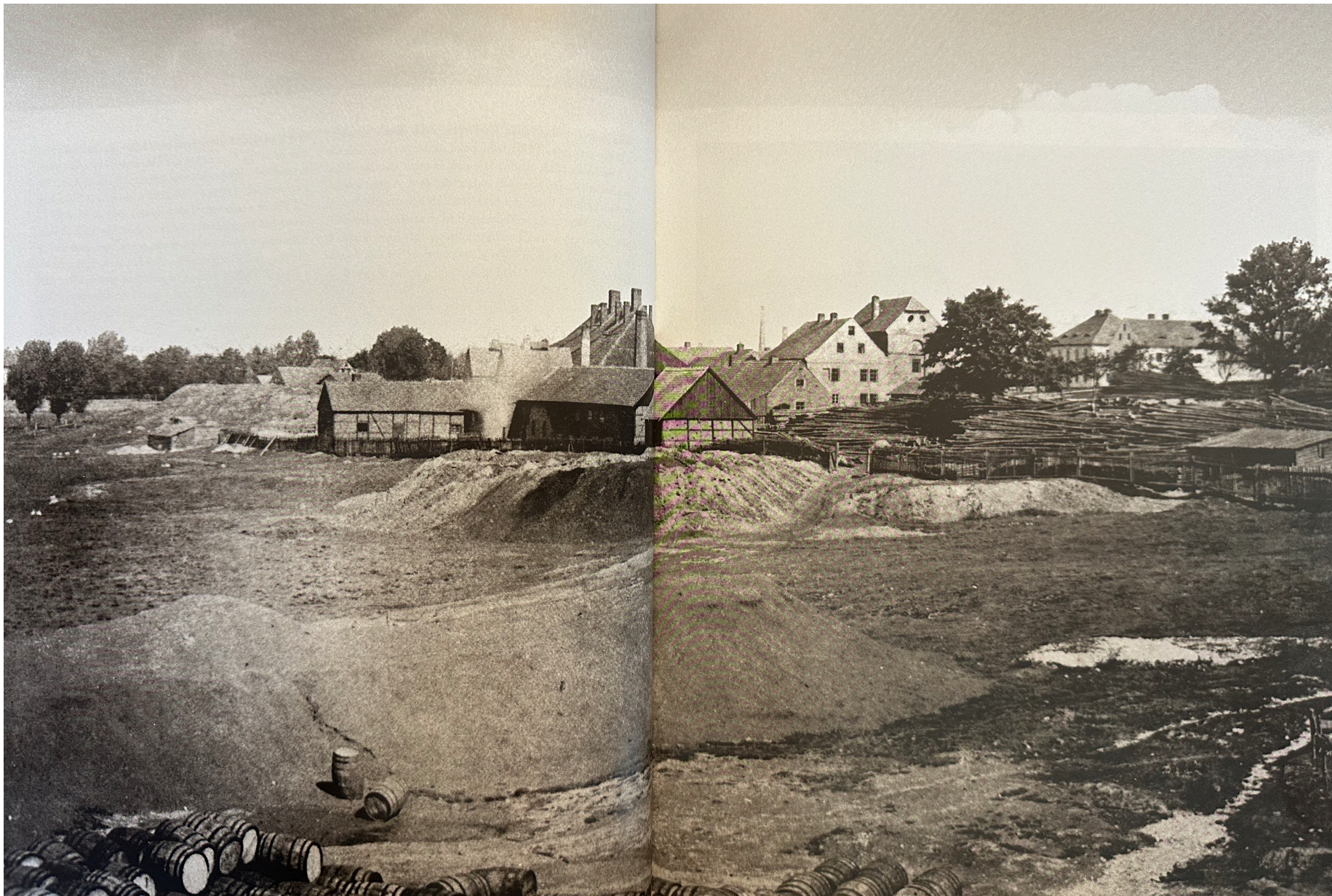
Katharina-Zeche Littmitz.

Důl Kateřina s třídírnou, briketárnou a nakládací stanicí Bleichertovy visuté lanovky v Lipnici

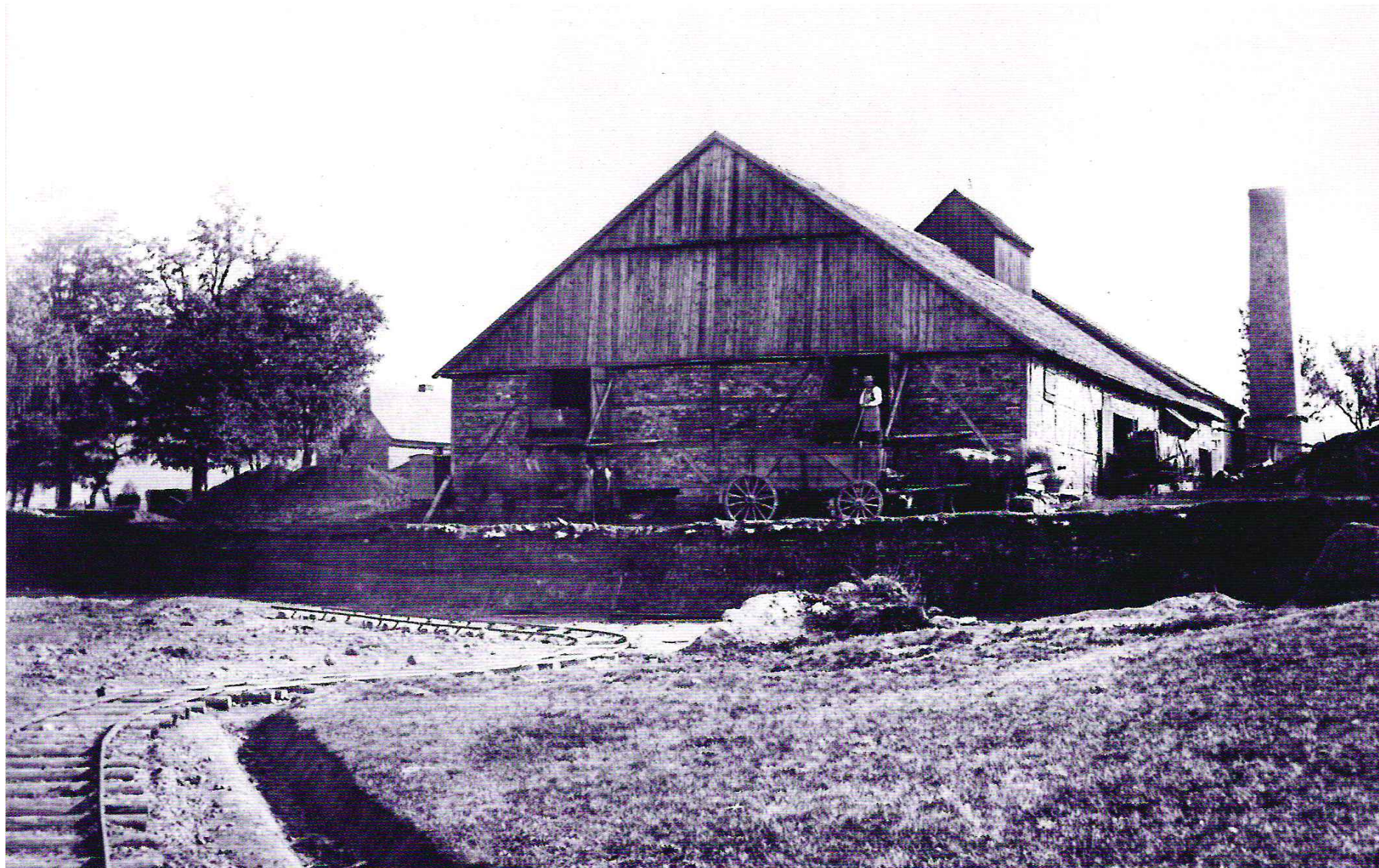
Sazové pece v Dolním Rychnově

Sklárna v Dolním Rychnově

Sklárna v Dolním Rychnově

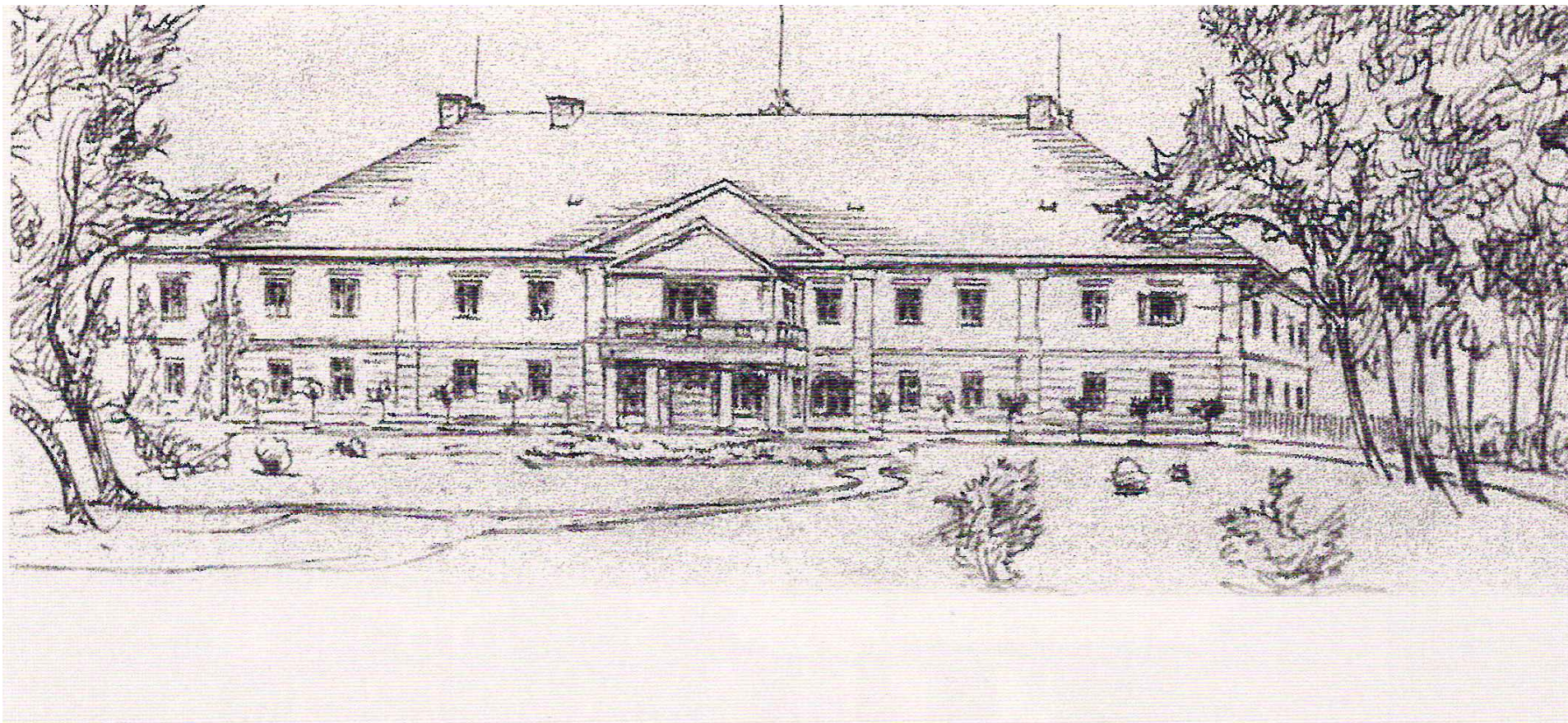
Důl Josef v Dolním Rychnově

Důl František v Dolním Rychnově

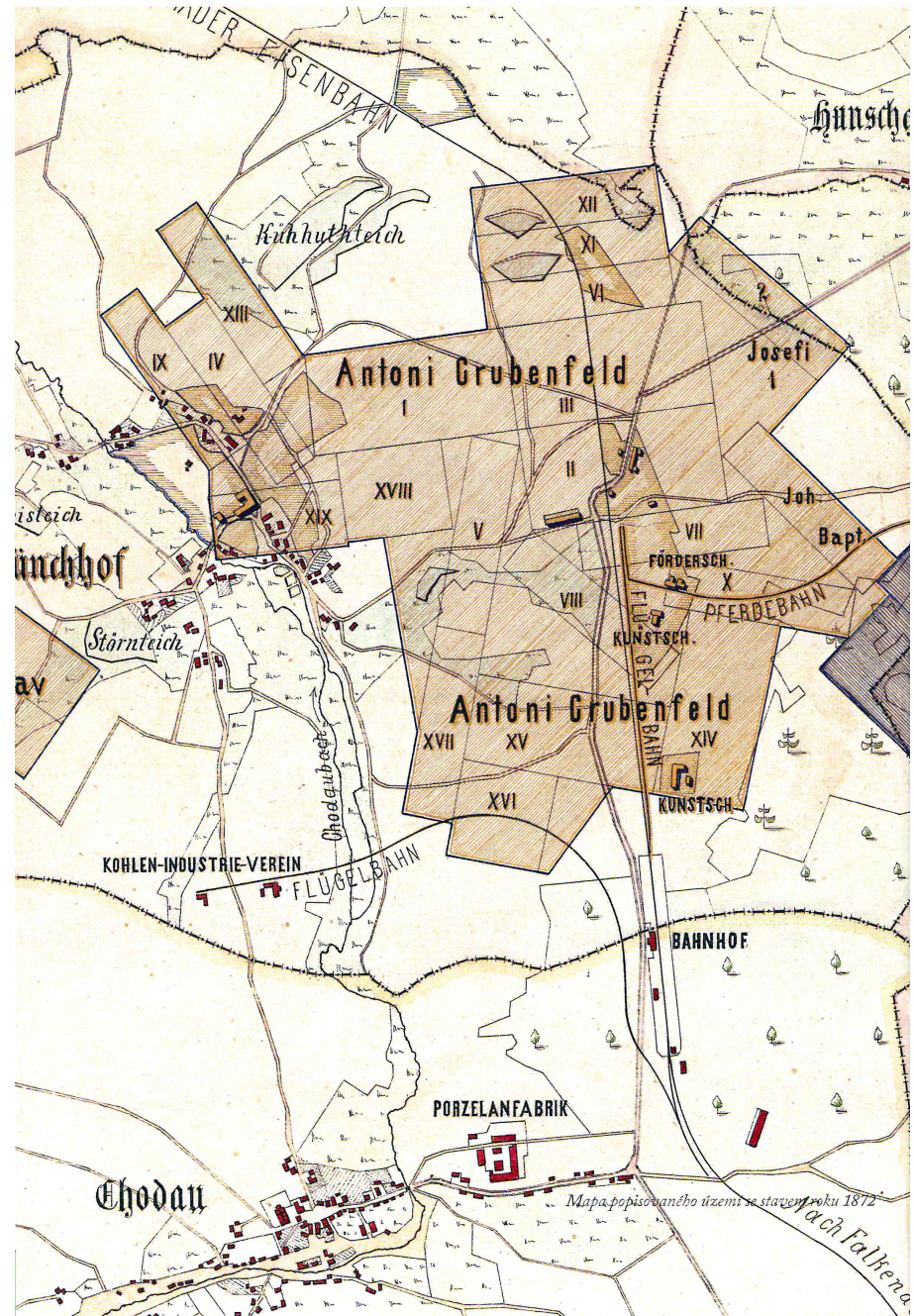

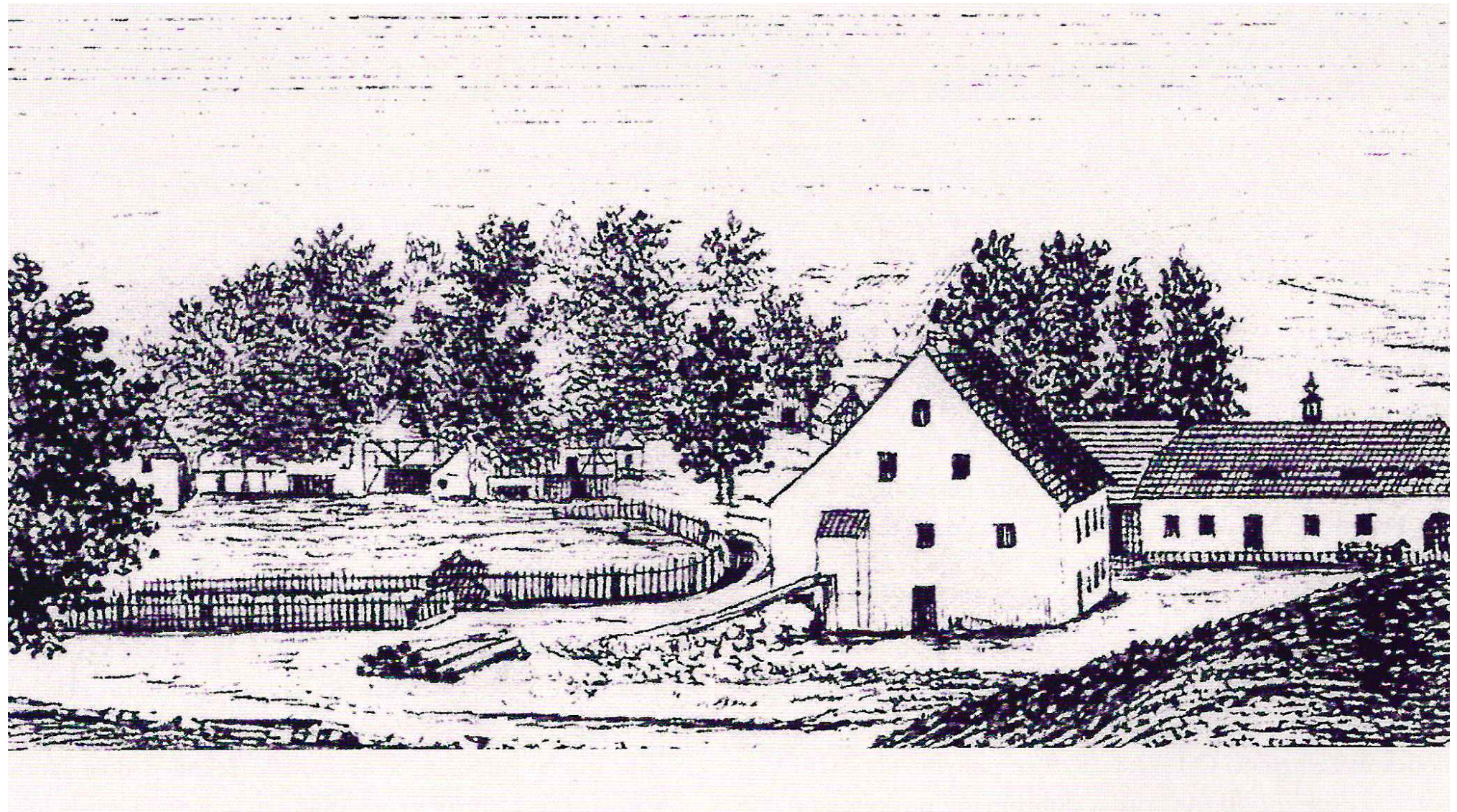
Dělnická kolonie v Dolním Rychnově

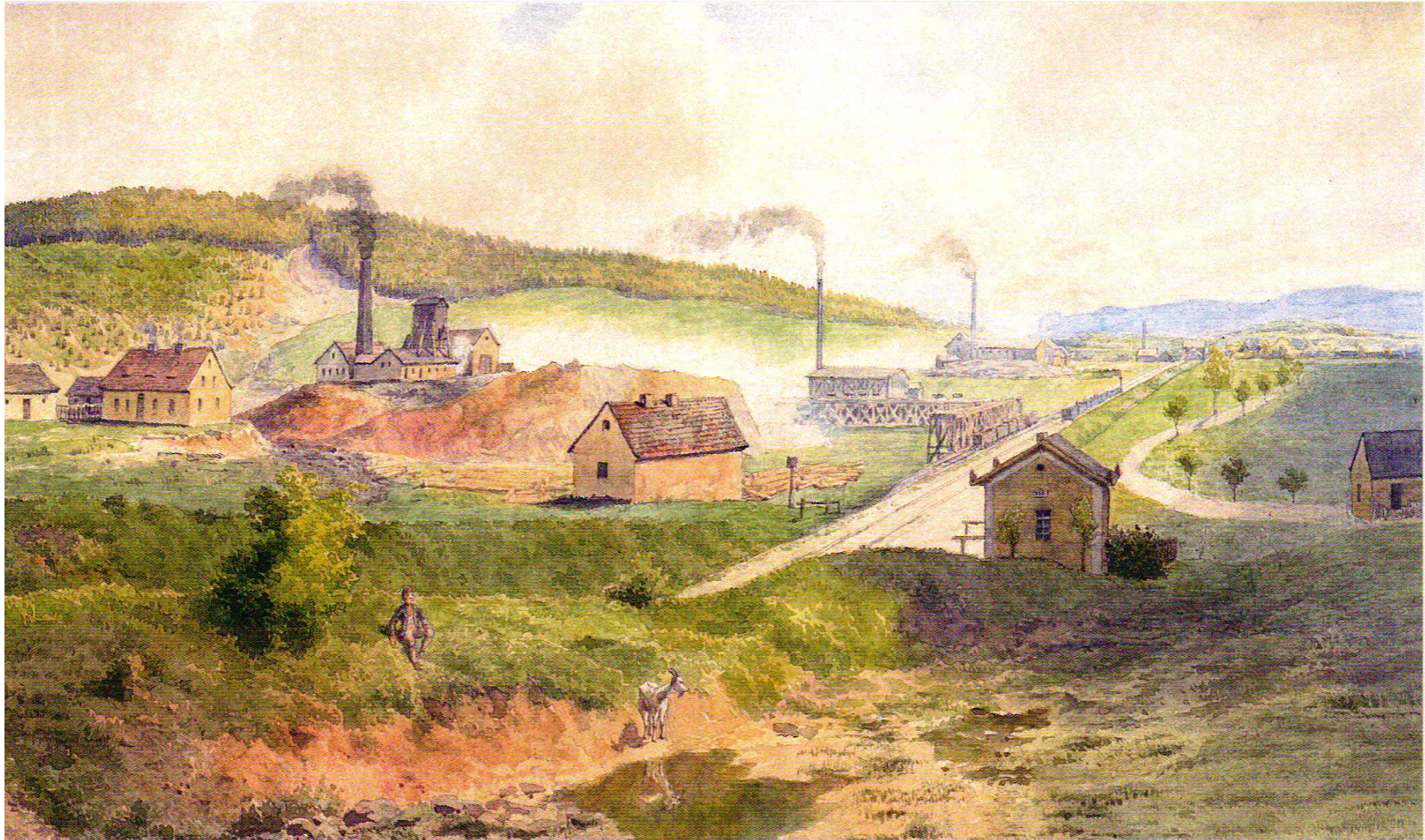
Ředitelství Starckových závodů
pro sokolovskou oblast v Dolním Rychnově (zámeček),
kam firma přesídlila ze Starého Sedla

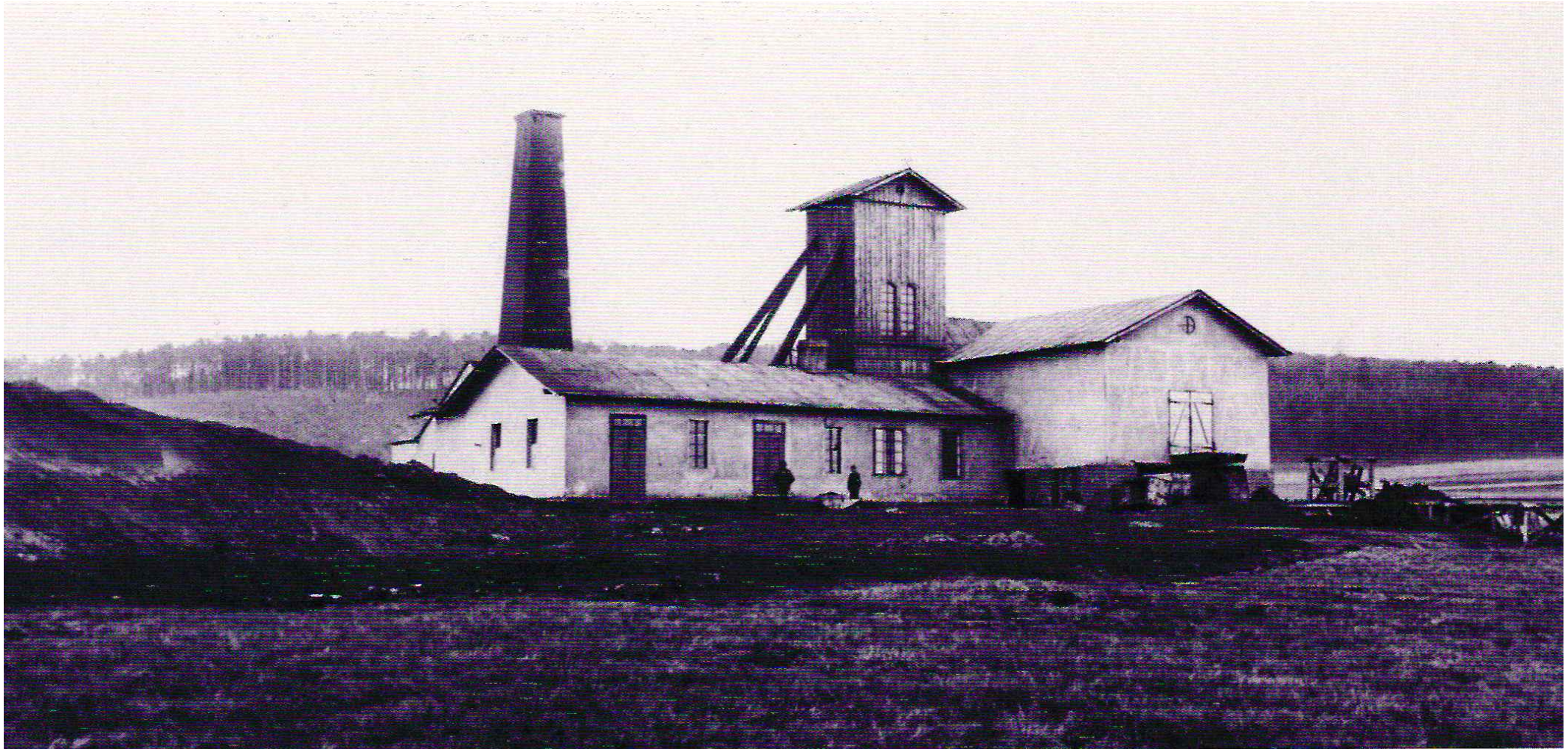

Minerální závod v Mírové

Buštěhradská železniční dráha,
vlevo důl Anton de Padua, nový důl, starý důl,
čerpací jáma, zcela vpravo dělnická kolonie v Mírové

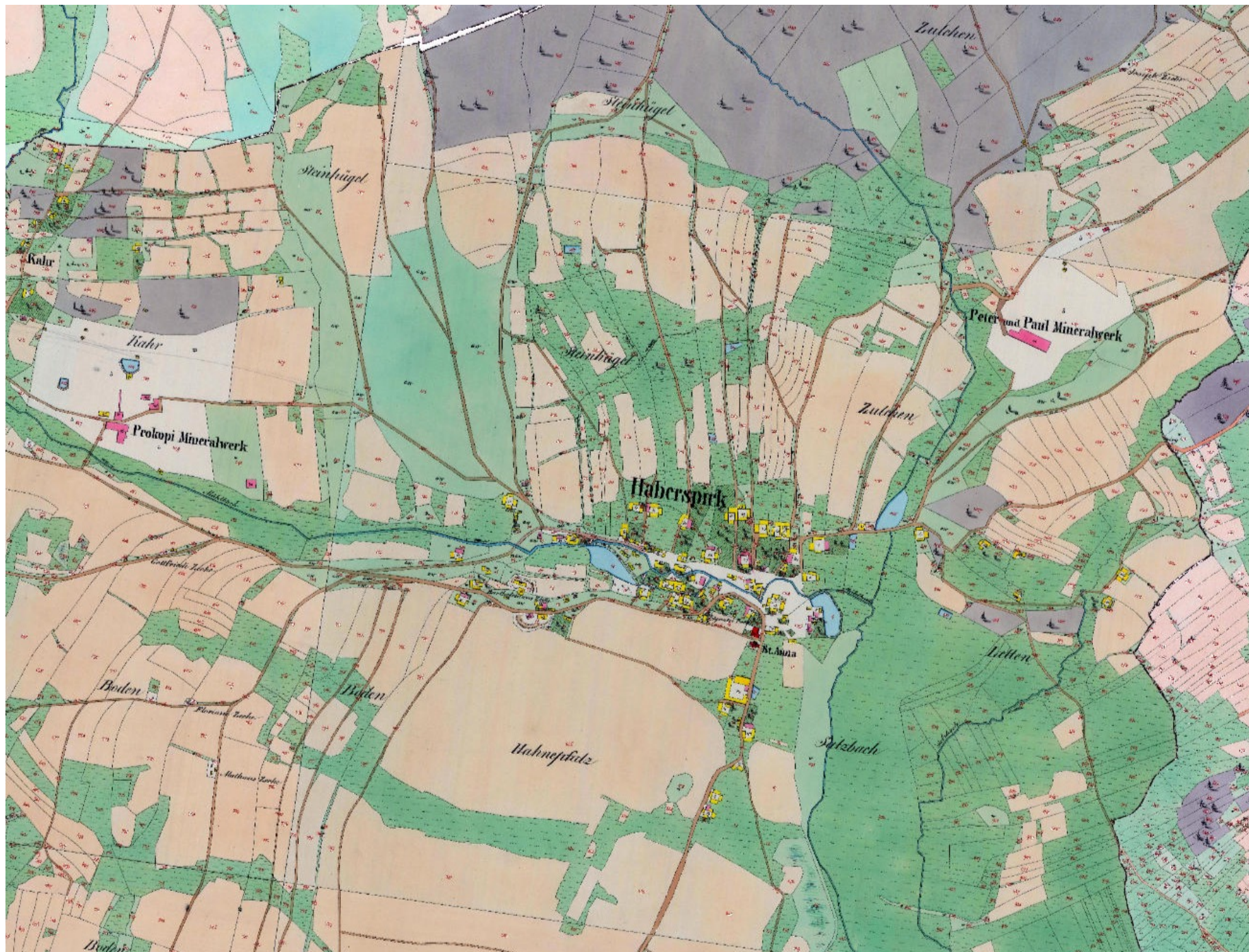
Důl Anton de Padua v Mírové

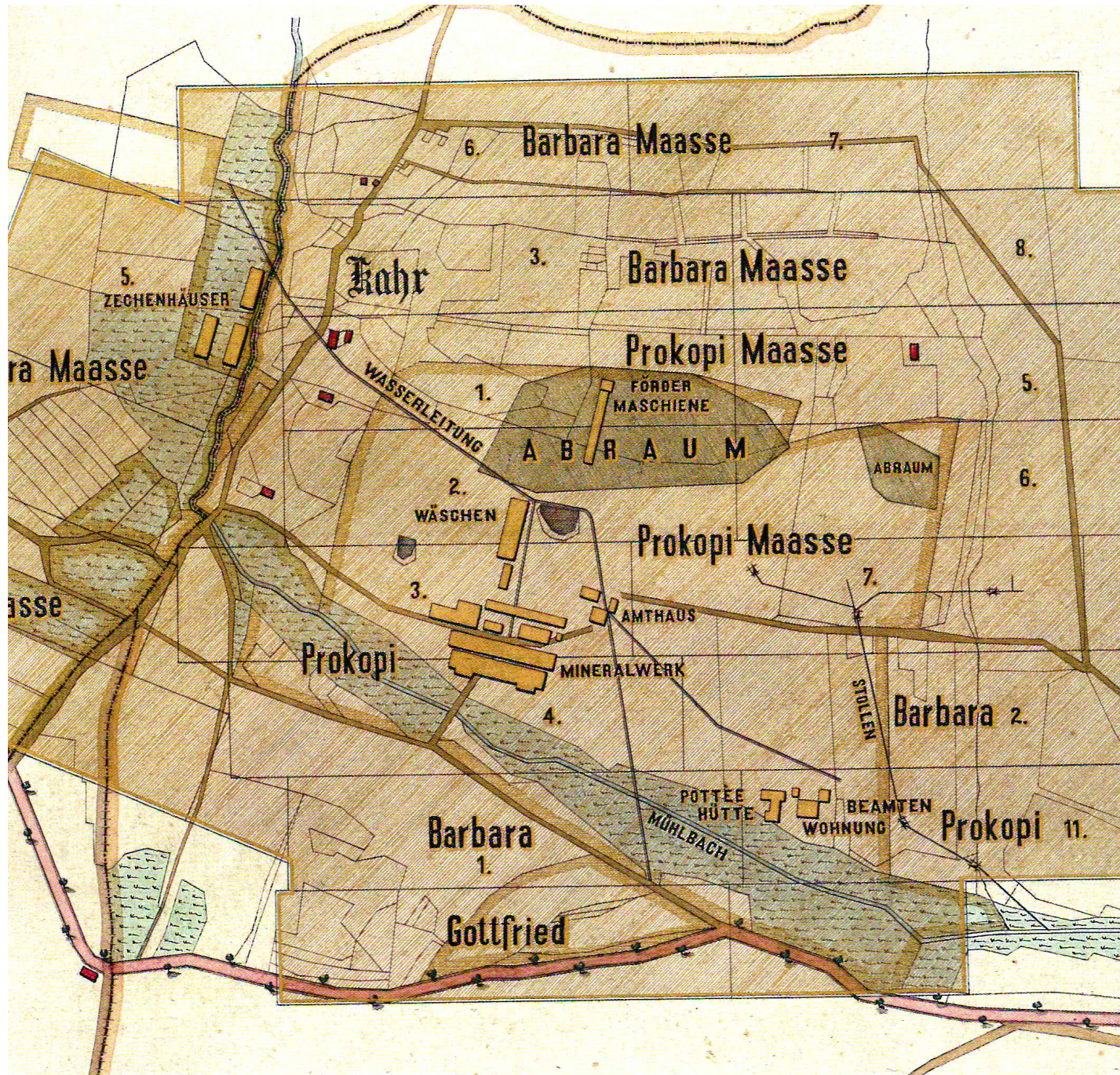

Minerální závod v Mírové

Dělnická kolonie v Mírové

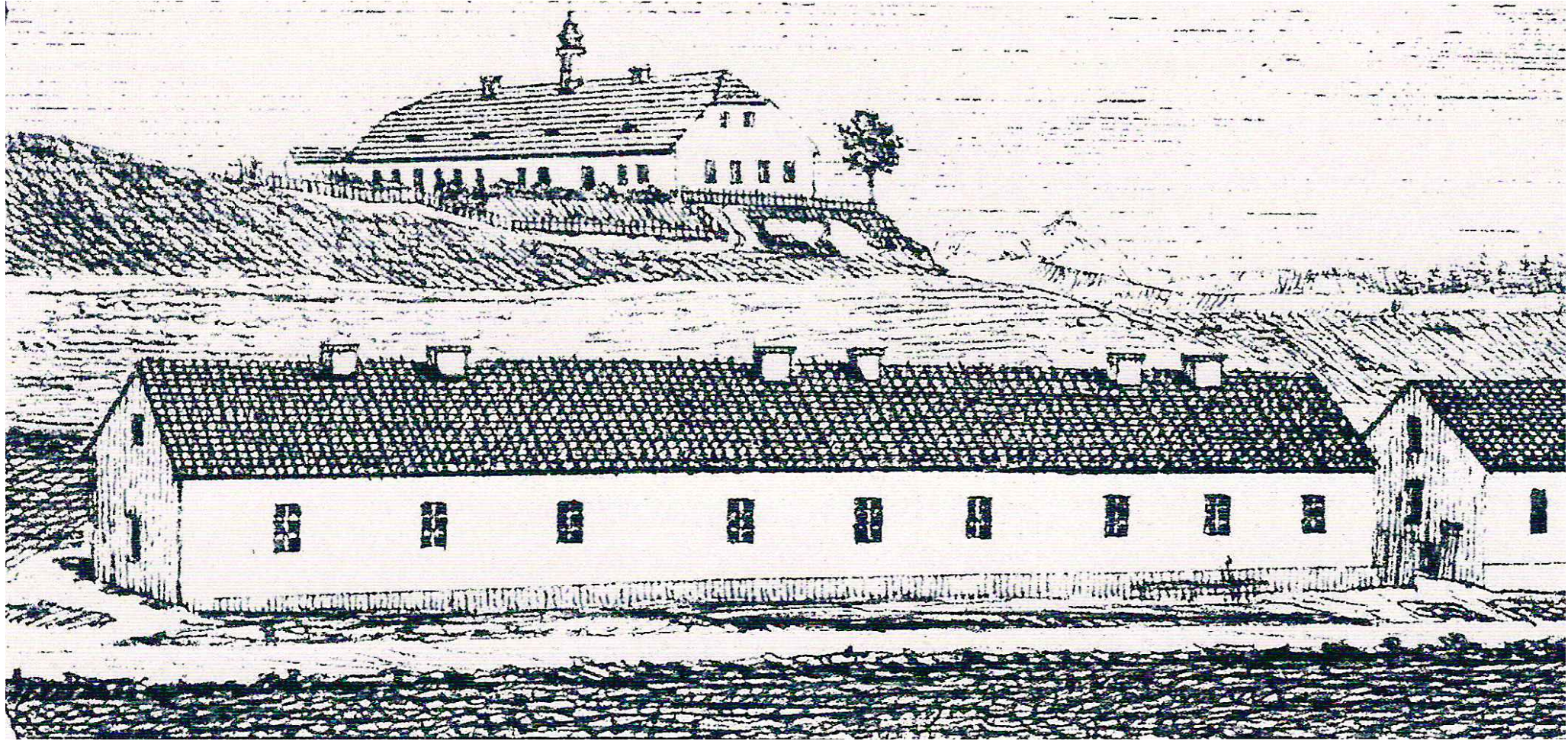

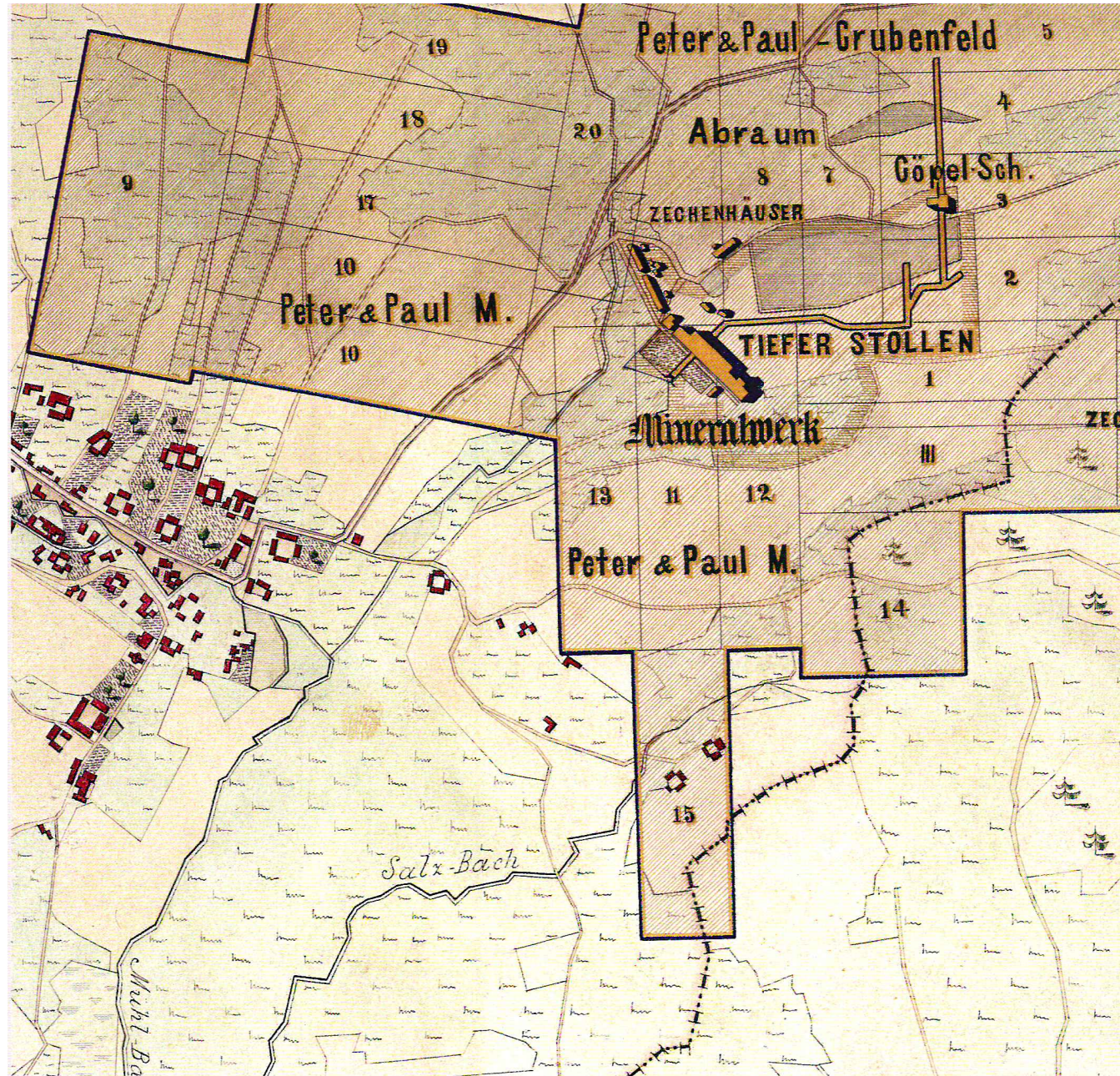

Krajkovská huť v Habartově

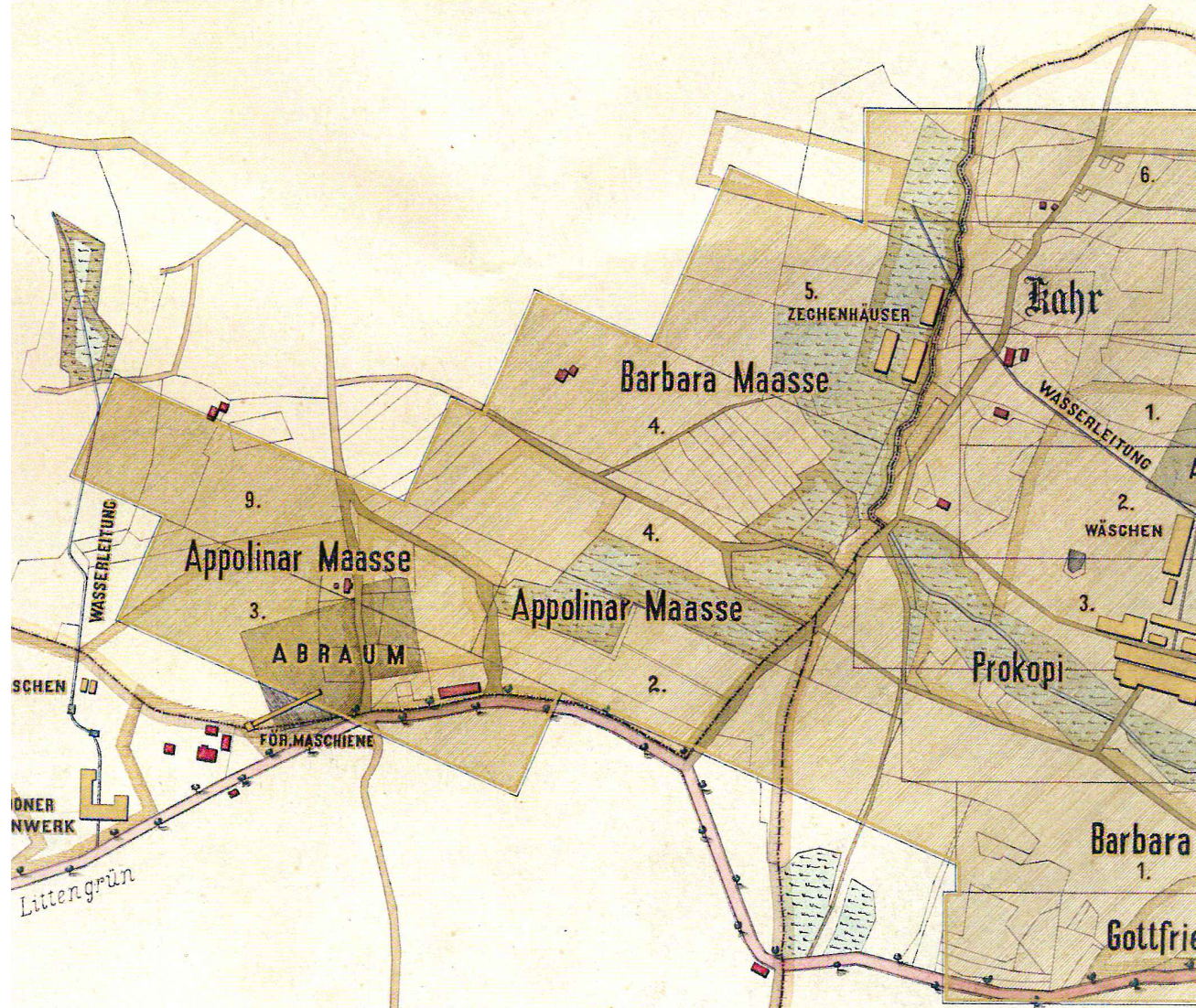

Mapa minerálního závodu
Krajkovská buť, blubinných
důlních děl a doložných měř,
datovaná 14. března 1846

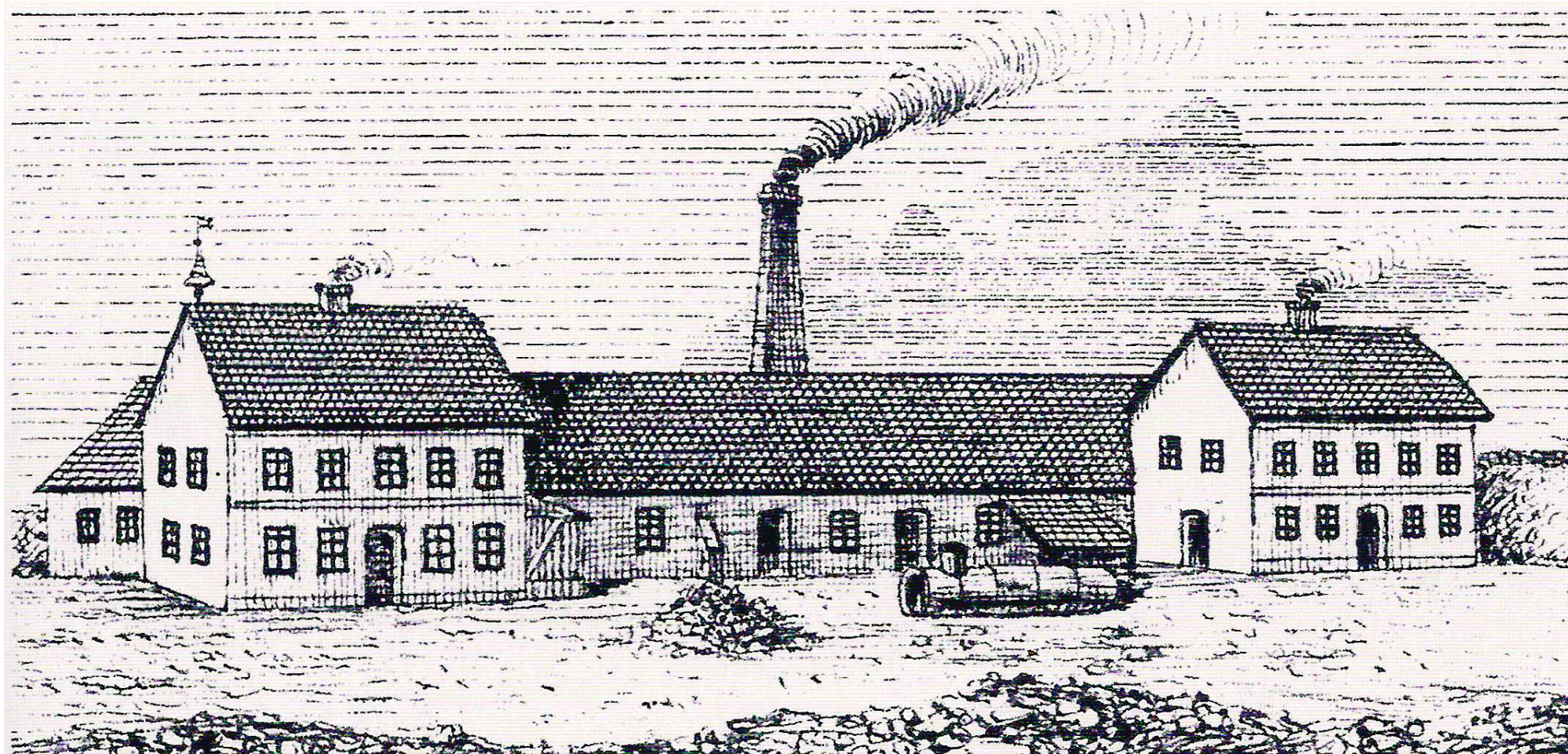

Gemeinde
Oberschossenreuth

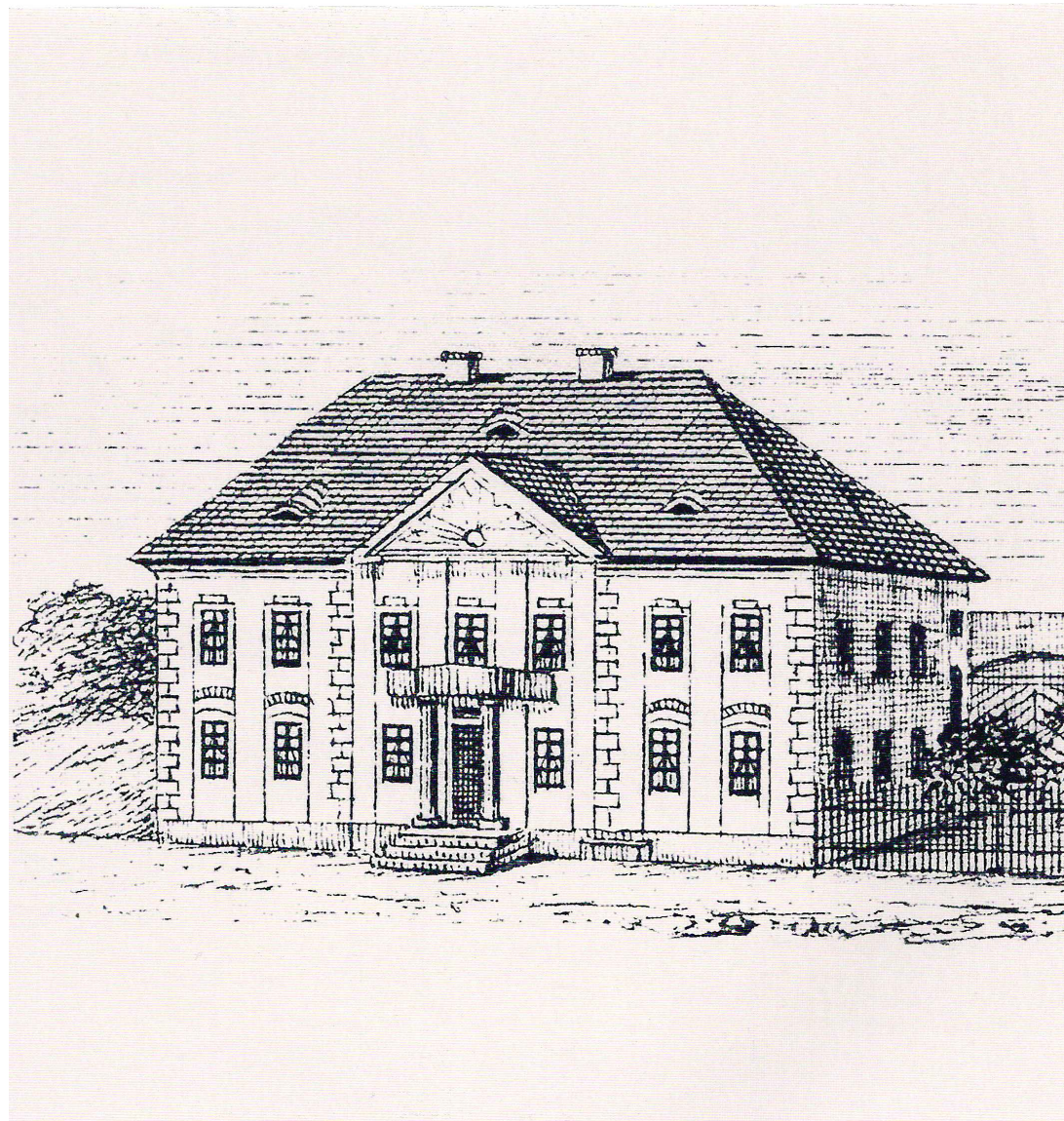

*Akvarel, znázorňující minerální závod s dolem Prokopi
okolo roku 1860 v pohledu od Habartova směrem na západ*

Hutní budova minerálního závodu Prokopi
v Habartově

Správní budova minerálního závodu Prokopi (zámeček)
v Habartově

Lom Petr a Pavel v Habartově

1876
ca. 764

DEPOSITENAMT
ZU PILSEN

ERBEHLT VON DEM
DEPOSITENAMTE
ZU PILSEN

fl. 200 ö. W.

Nº 13631

Actiencapital 3.600.000 Gulden ö. W., erhöhbar auf 10.000.000 Gulden ö. W.

ACTIE

der Actiengesellschaft
Montan- und Industrialwerke
vormals **Joh. Dav. Starck**

über
Zweihundert (200) Gulden ö. W.

durch welche dem Inhaber alle Rechte an dem Gesellschafts-
vermögen und den Erträgnissen der Actiengesellschaft zuge-
sichert werden, welche nach den Gesellschaftsstatuten den
Actionären der Montan- und Industrialwerke vormals
Joh. Dav. Starck zukommen.

Unterreichenau, den 20. October 1885.

Montan- und Industrialwerke
vormals **Joh. Dav. Starck**

Schöberl

Eingetr. im Actien-Register Fol. 127

Gulden 200 ö. W.

Leipzig, Giesecke & Devrient, Typ. Inst.

117621

FUTTERKALK

MONTAN-UND INDUSTRIALWERKE
• VORMALS JOH. DAV. STARCK •

FRANZ J. ENGEL, WIEN.

The advertisement is a vertical rectangular print with a decorative border. At the top, an oval vignette shows a factory complex with multiple smoking chimneys and buildings. Below this, the word 'FUTTERKALK' is written in a large, bold, serif font, arched over a decorative scrollwork element. Underneath the scrollwork is another oval vignette depicting a pastoral scene with several horses and cows grazing in a field. Below this scene is a horizontal row of seven circular medallions, likely representing awards or medals. The central text 'MONTAN-UND INDUSTRIALWERKE' and '• VORMALS JOH. DAV. STARCK •' is printed in a smaller, sans-serif font. At the bottom, another oval vignette shows a large industrial facility with several tall chimneys. The entire advertisement is framed by a double-line border with decorative flourishes at the corners and midpoints.

Minerální závod v Kaznějově

„Zámeček“ v Kaznějově, ředitelství Starckových závodů

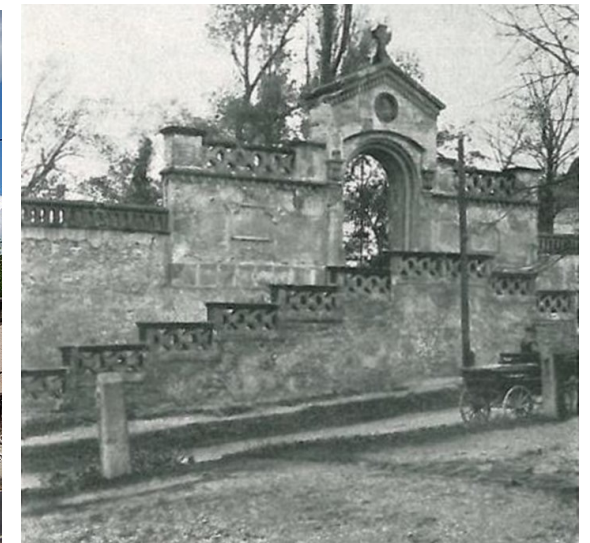
Lom na břídlici v Hromnici

Důlní provoz a minerální závod
svatého Jakuba v Hromnici

Průmyslový komplex v Hromnici

Staré Sedlo 1850-1851, hrobka J. D. Starcka od synů Johanna Antona von Starcka a Josefa Carla von Starcka

Maxim Kopf, Uhelný revír falknovský, 1929